

Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief - Variaties in de uitgaven van de verzekering voor geneeskundige verzorging in België – Longitudinaal rapport 2009-2013

Inleiding

Dit rapport behoort tot een reeks van studies over de geografische variaties in de uitgaven van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging in België. De reeks bevat 2 omvangrijke rapporten met gedetailleerde analyses van de uitgaven in verschillende grote en kleinere sectoren van de ziekteverzekering voor de jaren 2006 (RIZIV, 2009) en 2009 (RIZIV, 2012a). Daarnaast zijn er 4 korte overzichtsrapporten verschenen waarin de totale uitgaven over een periode van telkens 4 à 5 opeenvolgende jaren worden voorgesteld. Deze longitudinale rapporten zijn beschikbaar voor de periodes 2006-2009 (RIZIV, 2011), 2006-2010 (RIZIV, 2012b), 2007-2011 (RIZIV, 2013) en 2008-2012 (RIZIV, 2014b).

Onderhavig document actualiseert de voorgaande longitudinale rapporten en stelt de evolutie van de uitgaven voor tussen 2009 en 2013. Om de leesbaarheid te bevorderen, beperken we onze bespreking tot de totale uitgaven. Zoals in het voorgaande longitudinale rapport geven we eveneens de uitsplitsing van de totale uitgaven in volgende 6 grote sectoren: de ambulante patiënten, de gehospitaliseerde patiënten, de terugbetalingen van de maximumfactuur, de uitgaven in de psychiatrische instellingen, de uitgaven in de rust- en verzorgingstehuizen en dagverzorgingscentra en ten slotte de lange termijn-, chronische zorg en revalidatie uitgaven. De resultaten voor deze 6 sectoren worden voornamelijk ter informatie bijgevoegd en worden slechts beknopt becommentarieerd.

Na een beknopte bespreking van de gehanteerde methodologie stellen we de resultaten voor per gewest en per arrondissement. Het rapport wordt afgerond met een korte conclusie.

Doelstelling

Dit rapport en zijn voorgangers beogen de regionale verschillen in de uitgaven voor geneeskundige verzorging in kaart te brengen, te duiden en de externe communicatie erover te verbeteren. Via zogenaamde standaardisatiemethoden worden de bruto cijfers gewogen om de invloed van een aantal standaardisatiefactoren op de gemiddelde uitgaven in rekening te brengen. De aldus bekomen gestandaardiseerde gemiddelden en indices geven een idee van de geografische verschillen die over blijven wanneer de standaardisatiefactoren zo goed mogelijk worden geneutraliseerd. Dit behoort de onderlinge vergelijking te bevorderen.

Methodologie

Standaardisatiemethoden

De bruto uitgaven worden beïnvloed door een veelheid aan factoren, waaronder de specifieke samenstelling van de bevolking in elk gewest en arrondissement. Standaardisatie poogt de invloed van dergelijke factoren zoveel mogelijk gelijk te schakelen voor de verschillende studiepopulaties (gewest/arrondissement). De variabiliteit in de uitgaven die na standaardisatie over blijft, dient dan op een andere manier verklaard te worden.

In onderstaande analyses wordt de samenstelling van elke studiepopulatie gevat via vier standaardisatiefactoren: de verdeling van de rechthebbenden over de leeftijdsklassen, de proportie vrouwen, de proportie rechthebbenden met een verhoogde verzekeringstegemoetkoming (RVV) en de proportie zelfstandigen.

Hieronder worden de twee standaardisatiemethoden (directe en indirecte) ter herinnering kort toegelicht. Voor een uitgebreide bespreking verwijzen we de lezer naar de reeds geciteerde voorgaande rapporten.

- Bij **directe standaardisatie** wordt aan elke stratumspecifieke¹ gemiddelde uitgave uit een studiepopulatie (gewest/arrondissement) een gewicht toegekend dat overeenstemt met het aantal personen in dat stratum uit de referentiepopulatie (België). Op die manier krijgt elke te vergelijken populatie een structuur die identiek is aan die van de referentiepopulatie. De gewogen gemiddelde uitgaven zijn met andere woorden de gemiddelde uitgaven die elk arrondissement of gewest “zou hebben”, mocht de verdeling van de kenmerken leeftijd, geslacht, werkregime en terugbetalingsstatuut in elke studiepopulatie gelijk zijn aan de verdeling van die kenmerken in de referentiepopulatie. De aldus verkregen direct gestandaardiseerde gemiddelde uitgaven zijn onderling vergelijkbaar. De teller van de direct gestandaardiseerde index is het direct gestandaardiseerde gemiddelde, de noemer is het Belgisch gemiddelde.
- Bij **indirecte standaardisatie** wordt aan elke stratumspecifieke gemiddelde uitgave uit de referentiepopulatie (België) een gewicht toegekend dat overeenstemt met het aantal personen in dat stratum uit een studiepopulatie (gewest/arrondissement). Op die manier krijgt men een “verwachte” gemiddelde uitgave, met andere woorden de gemiddelde uitgave voor een totaal gewest of arrondissement mochten de stratumspecifieke gemiddelde uitgaven in de studiepopulatie gelijk zijn aan die van de referentiepopulatie. Dergelijke verwachte gemiddelde uitgave kan enkel vergeleken worden met de werkelijk geobserveerde gemiddelde uitgave voor de regio of het arrondissement. De teller van de indirect gestandaardiseerde index is dus het geobserveerde gemiddelde voor het gewest of arrondissement, de noemer is het verwachte gemiddelde voor datzelfde gewest of arrondissement (en dus niet het Belgische gemiddelde!). De verwachte gemiddelde uitgaven verkregen op basis van indirecte standaardisatie en de indexen die eruit voortvloeien, zijn onderling dus niet vergelijkbaar.

Aanpassingen

De definitie van de totale uitgaven in dit rapport is identiek aan de definitie die gebruikt werd in de drie voorgaande longitudinale rapporten (RIZIV, 2012b; RIZIV, 2013; RIZIV, 2014b) m.b.t. de periode 2006-2010, 2007-2011 en 2008-2012. Voor een bespreking van de verschillen t.o.v. de andere rapporten verwijzen we naar het rapport 2007-2011 (RIZIV, 2013) en het rapport m.b.t. de gegevens 2009 (RIZIV, 2012a).

Toepassing van de methode over meerdere jaren

Wanneer men de standaardisatiemethoden op de gegevens voor de periode 2009-2013 wil toepassen, dan dienen zich meerdere opties aan:

- Een onafhankelijke standaardisatie, jaar per jaar, waarbij telkens vertrokken wordt van de stratumspecifieke gemiddelde uitgaven (indirecte standaardisatie) of de bevolkingsstructuur (directe standaardisatie) van België voor het jaar onder beschouwing (i.e. de Belgische situatie in elk jaar dient als referentiepopulatie);
- Een standaardisatie gebaseerd op één referentiejaar (bv. 2006, het allereerste jaar waarvoor gestandaardiseerde cijfers beschikbaar zijn), waarbij voor elk jaar vertrokken wordt van de stratumspecifieke gemiddelde uitgaven (indirecte standaardisatie) of de bevolkingsstructuur (directe standaardisatie) van België in dit referentiejaar (i.e. de Belgische situatie in 2006 dient als referentiepopulatie);

¹ Een stratum betekent in deze context een laag van de bevolking ingedeeld volgens bepaalde kenmerken. In ons geval de weerhouden standaardisatiefactoren leeftijd, geslacht, sociaal statuut en terugbetalingsstatuut.

- Een standaardisatie gebaseerd op een gemiddelde periode, waarbij voor elk jaar vertrokken wordt van de stratumspecifieke gemiddelde uitgaven (indirecte standaardisatie) of de bevolkingsstructuur (directe standaardisatie) die geconstrueerd wordt als een gemiddelde over de beschouwde periode (i.e. de “gemiddelde situatie” in België voor de periode 2009-2013 dient als referentiepopulatie).

Het hoofddoel van de studie is het vergelijken van de uitgaven voor verschillende geografische eenheden op een gegeven moment. Een standaardisatie die gebaseerd is op slechts één referentiejaar zou dergelijke vergelijking moeilijker kunnen maken.

Bovendien kan het effect van de standaardisatiefactoren over de loop van een periode veranderen door wijzigingen in hun definitie. Voor leeftijd en geslacht is dit uiteraard niet het geval, maar het effect van bv. de proportie zelfstandigen is verschillend voor en na de integratie van de kleine risico's in de verplichte verzekering voor de zelfstandigen op 1 januari 2008 (RIZIV, 2012a). Ook de betekenis van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming is sinds de eerste studie m.b.t. 2006 (RIZIV, 2009) meermaals gewijzigd².

Om deze redenen hebben we ervoor gekozen om de standaardisatie jaar per jaar uit te voeren. Strikt genomen hebben hierdoor alleen vergelijkingen tussen geografische eenheden binnen eenzelfde jaar een betekenis. De verwachte gemiddelden verkregen door indirecte standaardisatie kunnen sowieso enkel dienen als vergelijkingsbasis (= noemer van de indirect gestandaardiseerde index) voor de geobserveerde gemiddelden van de eigen studiepoulatie (= teller van de indirect gestandaardiseerde index), en kunnen niet vergeleken worden met de bruto of gestandaardiseerde gemiddelden van andere studiepoulaties (zie “Standaardisatiemethoden” hierboven). Bij de directe standaardisatie verandert in ons geval de populatiestructuur van België en dus de referentiepopulatie van jaar op jaar. De direct gestandaardiseerde gemiddelden zijn dus zowel een functie van de stratumspecifieke gemiddelde uitgaven van de studiepoulatie in jaar X, als van de (veranderende) structuur van de referentiepopulatie van jaar X. Een eventuele evolutie in de direct gestandaardiseerde gemiddelden is daarom moeilijk eenduidig te interpreteren, waardoor uitspraken als “de direct gestandaardiseerde index voor gewest Y is tussen 2009 en 2013 gestegen met ...” problematisch kunnen zijn. Dit belet echter niet dat we zonder al te veel problemen de verschillende indices op zichzelf kunnen commentariëren.

Beperkingen van de standaardisatiemethoden

Bij de interpretatie van de resultaten dient de lezer zich twee beperkingen van de gebruikte methode voor ogen te houden:

² De verhoogde tegemoetkoming is klassiek bestemd voor weduwnaars/weduwen, gepensioneerden, invaliden, wezen, sommige langdurig werklozen, rechthebbenden op een tegemoetkoming voor personen met een handicap, rechthebbenden op een gewaarborgd inkomen en rechthebbenden op een leefloon of gelijkwaardige hulp. Op 1 april 2007 (KB van 1 april 2007) werd het recht op hogere terugbetalingen van medische kosten grondig hervormd en o.a. uitgebreid naar gezinnen met een laag inkomen (Omnio-statuut). Met ingang van 1 juli 2010 werd de klassieke verhoogde tegemoetkoming uitgebreid naar eenoudergezinnen en werd de leeftijdsvereiste voor langdurig werklozen afgeschaft (KB van 9 juli 2010). Vanaf 1 juli 2011 is er een uitbreiding naar de rechthebbenden op een verwarmingstoelag van de categorieën 2 en 3 toegekend door de OCMW's in het kader van het Sociaal Stookoliefonds (KB van 22 maart 2011). Vanaf 1 januari 2014 (KB van 15 januari 2014) is de verhoogde tegemoetkoming op basis van het gezinsinkomen (OMNIO-statuut) geïntegreerd in de klassieke verhoogde tegemoetkoming op basis van een voordeel dat de verzekerde geniet of een situatie waarin deze zich bevindt. Deze aanpassing heeft nog geen impact op de cijfers opgenomen in dit rapport. Zie ook het informatieblad van het RIZIV voor desbetreffende jaren:

<http://www.riziv.fgov.be/nl/publicaties/Paginas/jaarverslag.aspx>

Vanaf 2015 wordt het bovendien mogelijk om gezinnen met een inkomen beneden de drempel die recht geeft op een verhoogde tegemoetkoming proactief op te sporen.

- Naast de 4 weerhouden standaardisatiefactoren zijn er vele andere factoren die de uitgaven in de gezondheidszorg beïnvloeden, zoals bv. morbiditeit, medisch aanbod, stijl van de medische praktijk, gebruikersgedrag, enz. Dergelijke factoren konden op basis van de beschikbare gegevens niet in rekening worden gebracht, maar verklaren waarschijnlijk wel een groot deel van de variabiliteit die momenteel niet gevat wordt door onze standaardisatiefactoren.
- Bij de directe en indirecte standaardisatie wordt niet vertrokken van een expliciet verklarend model, waardoor de bekomen resultaten in zekere zin een “black box” blijven. We weten met andere woorden niet welk deel van de geografische verschillen verklaard wordt op basis van onze standaardisatiefactoren. We weten evenmin hoe groot de impact is van elke afzonderlijke factor of combinatie van factoren.

Deze beperkingen doen op zich geen afbreuk aan de betrouwbaarheid of bruikbaarheid van de analyses in dit rapport. Ze geven wel aan dat er grenzen zijn aan de conclusies die men kan trekken uit de resultaten. In het bijzonder willen we benadrukken dat de gestandaardiseerde gemiddelden slechts een betekenis hebben als relatieve termen, met de Belgische bevolking als referentiepopulatie. Bovendien is het niet mogelijk om op basis van eventuele hoge of lage gestandaardiseerde gemiddelden een interpretatie te maken in termen van “oververbruik” of “onderverbruik”. Daarvoor zijn meer diepgaande analyses nodig.

We verwijzen de lezer naar de rapporten m.b.t. de uitgaven van 2006 (RIZIV, 2009) en 2009 (RIZIV, 2012a) voor een gedetailleerde bespreking van dit onderwerp.

Evolutie van de bruto uitgaven in de periode 2009 - 2013

Deze nota is gebaseerd op de gegevens uit de zogenaamde “Documenten N”. Dit zijn de boekhoudkundige en statistische gegevens over de uitgaven voor alle prestaties die terugbetaald worden door de ziekteverzekering, verzameld bij de verzekeringsinstellingen door de Afdeling Actuarieel en Budget van de Dienst geneeskundige verzorging van het RIZIV. De voorgestelde resultaten hebben telkens betrekking op de prestaties uitgevoerd in het jaar X en geboekt in het jaar X tot en met juni van het jaar X+1 (boekingsperiode van 18 maanden), en dit voor de jaren 2009 t.e.m. 2013.

In [tabel 1](#) (zie bijlage) worden volgende resultaten weergegeven:

- de bruto totale uitgaven voor België en de 3 gewesten;
- de bruto gemiddelde uitgaven voor België en de 3 gewesten;
- de direct gestandaardiseerde en de op basis van de indirecte standaardisatie verwachte gemiddelde uitgaven voor de 3 gewesten;
- de bruto, indirect en direct gestandaardiseerde indices voor de 3 gewesten.

De bruto gegevens tonen een jaarlijkse stijging van de totale en gemiddelde uitgaven zowel op nationaal niveau als in de 3 gewesten (zie [figuur 1](#)). Waar de gemiddelde uitgave voor België in 2009 € 2.070,39 bedroeg per rechthebbende³, is dit bedrag in een periode van 5 jaar toegenomen tot een gemiddelde van € 2.308,82 in 2013. [Figuur 2](#) laat zien dat de uitgaven vooral in 2011 (+4,3%) sterk stijgen t.o.v. het voorgaande jaar. De toename is gevoelig kleiner van 2009 op 2010 (+1,9%), van 2011 op 2012 (+2,7%) en van 2012 op 2013 (+2,2%).

Over de hele periode 2009-2013 heeft Wallonië de hoogste bruto totale uitgave per rechthebbende. In 2013 bedraagt de bruto gemiddelde uitgave € 2.348,77, wat 1,7% boven het nationale gemiddelde ligt. Van 2009 op 2010 stijgt de gemiddelde uitgave iets minder sterk in vergelijking met België als geheel (zie [figuur 2](#)),

³ Dit bedrag omvat alle terugbetalingen van de ziekteverzekering met inbegrip van de regularisaties.

waardoor de bruto index naar het Belgisch niveau verschuift. In 2011, 2012 en 2013 nemen de gemiddelde uitgaven echter terug iets sterker toe (2010-2011: +4,6%; 2011-2012: +2,8%; 2012-2013: +2,4%).

De gemiddelde bruto totale uitgave in Vlaanderen bedraagt in 2013 € 2.319,54, wat dicht bij het Belgische referentiepunt ligt (bruto index: 100,5). De gemiddelde totale uitgave in Vlaanderen is zowel van 2009 op 2010 (+2,1%), als van 2012 op 2013 (+2,4%) sterker gestegen dan het Belgisch gemiddelde. De jaren daartussen houdt Vlaanderen gelijke tred met België: de gemiddelde uitgaven stijgen in 2011 en 2012 respectievelijk met 4,3% en 2,7% t.o.v. het voorgaande jaar.

Het verschil tussen de bruto gemiddelde uitgave in Vlaanderen en Wallonië is van 2009 op 2010 zichtbaar verminderd om in 2011, 2012 en 2013 opnieuw toe te nemen ([figuur 1](#)). Het is belangrijk om te beseffen dat de totale uitgaven samen gesteld zijn uit kleinere groepen van prestaties. Zowel de onderlinge positie van de gewesten en arrondissementen binnen eenzelfde jaar als hun evolutie over meerdere jaren heen kan sterk verschillen naargelang de sector die men onderzoekt. Zo zijn binnen eenzelfde prestatiejaar de gemiddelde uitgaven in Vlaanderen doorgaans hoger voor de psychiatrische instellingen en de rust- en verzorgingstehuizen, terwijl dit in Wallonië het geval is voor de ambulante en gehospitaliseerde patiënten, de maximumfacultuur en de lange termijn-, chronische zorg en revalidatie uitgaven. Ter illustratie geven we in de figuren 5 t.e.m. 10 de resultaten voor voornoemde 6 grote sectoren in 2013.

De jaarlijkse stijging van de uitgaven in elk van deze sectoren en de schommelingen in het tempo waaraan dit gebeurt, kunnen elkaar op het niveau van de totale uitgaven versterken of verzwakken. De totale uitgaven maskeren op die manier de evoluties op de minder geaggregeerde niveaus waardoor het soms moeilijk is om een wijziging in de algemene trend op het meest globale niveau te duiden.

De evolutie van de totale gemiddelde uitgaven voor Vlaanderen en Wallonië worden het meest bepaald door de 2 grootste uitgavengroepen, nl. de uitgaven voor de ambulante patiënten ($\pm 45\%$ van de totale uitgaven in België) en de gehospitaliseerde patiënten ($\pm 30\%$ van de totale uitgaven). Voor beide groepen liggen de bruto gemiddelde uitgaven tussen 2009 en 2013 het hoogst in Wallonië. Bij de uitgaven voor de ambulante patiënten zien we in die periode evenwel een algemeen dalende trend van de bruto index voor Wallonië (bruto index 2009 – 2013: 103,3 – 102,2) en een stijgende trend voor Vlaanderen (bruto index 2009 – 2013: 99,3 – 100,4). Ook voor de gehospitaliseerde patiënten nemen de gemiddelde uitgaven in Wallonië tussen 2009 en 2010 minder snel toe in vergelijking met België. In 2011, 2012 en 2013 observeren we echter opnieuw een stijging van de bruto index (bruto index 2009 – 2013: 100,9 – 103,9) terwijl deze in Vlaanderen licht daalt (bruto index 2009 – 2013: 99,2 – 98,0). De gestage toenadering tussen Vlaanderen en Wallonië op het niveau van de totale gemiddelde uitgaven, gedreven door de evolutie in de grootste uitgavengroep wordt daarmee gebroken. Ook de evolutie in de 3^e grootste uitgavengroep, nl. de lange termijn-, chronische zorg en revalidatie uitgaven ($\pm 10\%$ van de totale uitgaven), draagt hier aan bij. In 2009 lagen de gemiddelde uitgaven voor deze sector in Vlaanderen hoger dan in Wallonië. Waar de bruto index in Vlaanderen tussen 2009 en 2013 echter met enige schommelingen een algemeen dalende trend vertoont (bruto index 2009 – 2013: 101,6 – 100,8), stijgen de gemiddelde uitgaven in Wallonië net sneller in vergelijking met België als geheel (bruto index 2009 – 2013: 101,0 – 103,1).

De gemiddelde uitgaven voor de rust- en verzorgingstehuizen en dagverzorgingscentra ($\pm 9\%$ van de totale uitgaven) en de psychiatrische instellingen ($\pm 4\%$ van de totale uitgaven) liggen in de periode 2009 – 2013 het hoogst in Vlaanderen. Voor de eerste uitgavengroep observeren we een stijgende tendens van de bruto index in Vlaanderen (bruto index 2009 – 2013: 101,3 – 103,5) en met enige schommelingen een algemeen dalende tendens in Wallonië (bruto index 2009 – 2013: 99,2 – 97,3). De bruto index voor de psychiatrische instellingen vertonen in Vlaanderen een zeer lichte dalende tendens (bruto index 2009 – 2013: 114,9 – 114,5), terwijl de gemiddelde uitgaven in Wallonië in dezelfde periode iets sneller stijgen dan het Belgisch gemiddelde (bruto index 2009 – 2013: 79,1 – 81,2).

Bij de kleinste uitgavengroep, nl. de maximumfactuur ($\pm 1\%$ van de totale uitgaven), zijn de gemiddelde uitgaven in de periode 2009-2013 het hoogst in Wallonië. Ondanks een stijging van de bruto index in 2012, merken we een algemene dalende tendens van de bruto index voor Wallonië (bruto index 2009 – 2013: 111,4 – 110,6). In Vlaanderen stijgen de gemiddelde uitgaven voor de maximumfactuur iets sneller in vergelijking met het Belgische gemiddelde (bruto index 2009 – 2013: 95,9 – 96,7). De impact op de evolutie van de totale uitgaven is hier uiteraard miniem.

De gemiddelde uitgaven voor de gehospitaliseerde patiënten, de psychiatrische instellingen en de lange termijn-, chronische zorg en revalidatie worden deels beïnvloed door de evolutie van het vast gedeelte van de verpleegdagprijs van de ziekenhuizen. Gezien we het vast gedeelte van de verpleegdagprijs ($\pm 19\%$ van de totale uitgaven) in onze studie toewijzen aan de gewesten en arrondissementen op basis van de verdeling van het variabel gedeelte ($\pm 3\%$ van de totale uitgaven), krijgen de geobserveerde geografische verschillen voor het variabel gedeelte veel meer gewicht binnen voornoemde uitgavengroepen⁴. Ze worden met andere woorden via een technische ingreep opgeblazen. Dit effect verschilt van jaar op jaar in functie van het tempo waaraan het vast gedeelte jaarlijks stijgt (2009 - 2010: +4,5%, 2010 – 2011: +7,3%, 2011 - 2012: +4,2%, 2012 – 2013: +2,4%)⁵. Indien we het effect van het vast gedeelte buiten beschouwing laten dan wordt het verschil tussen de gemiddelde uitgaven in Vlaanderen en Wallonië minder groot in vergelijking met de op p. 5 vermelde cijfers voor de gehospitaliseerde patiënten (bruto index zonder vast gedeelte 2009 – 2013 Vlaanderen: 100,3 – 100,0; Wallonië: 101,2 – 102,7), in beperkte mate voor de psychiatrische instellingen (bruto index zonder vast gedeelte 2009 – 2013 Vlaanderen: 114,5 – 113,2; Wallonië: 76,9 – 80,9) en in belangrijke mate voor de uitgaven in de lange termijn-, chronische zorg en revalidatie (bruto index zonder vast gedeelte 2009 – 2013 Vlaanderen: 103,8 – 102,1; Wallonië: 99,8 – 103,1).

Zoals we de totale uitgaven hebben opgesplitst in 6 grote sectoren, zo zouden we deze op hun beurt verder kunnen opsplitsen in kleinere sectoren, wat bijkomende evoluties en geografische verschillen zou blootleggen. Gezien dit ons in het kader van het huidige rapport te ver zou leiden, verwijzen we naar het gedetailleerde verslag m.b.t. de uitgaven voor 2009 (RIZIV, 2012a).

Ten slotte is het ook belangrijk te beseffen dat Vlaanderen en Wallonië alles behalve homogene gebieden zijn. De geografische verschillen voor de totale gemiddelde uitgaven en de 6 grote sectoren zijn veel groter binnen eenzelfde gewest dan tussen de gewesten. Het volstaat de figuren 5 t.e.m. 10 te raadplegen om te beseffen dat uitspraken op gewestniveau hun beperkingen hebben.

De totale uitgave per rechthebbende in Brussel bedraagt € 2.166,24 in 2013. In vergelijking met België, Wallonië en Vlaanderen zijn zowel de totale uitgaven als het aantal rechthebbenden in Brussel sneller aangegroeid in de periode 2009-2012. Gezien het aantal rechthebbenden in verhouding echter sterker is toegenomen dan de totale uitgaven, stijgen de bruto gemiddelde uitgaven in Brussel toch trager dan in Wallonië en Vlaanderen. Van 2012 op 2013 zakt de bruto gemiddelde uitgave in Brussel bovendien nog verder onder het nationale gemiddelde. Dit komt omdat, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, de totale uitgaven in

⁴ In onze studie berekenen we de uitgaven per gewest en arrondissement op basis van de woonplaats van de patiënt. Het vast gedeelte van de verpleegdagprijs van de ziekenhuizen en de budgettaire correcties verbonden aan de internationale overeenkomsten zijn echter niet gekoppeld aan een specifieke patiënt. Ze worden via een verdeelsleutel toegekend aan de ziekenhuizen. Om toch tot een verdeling per geografische entiteit te komen, splitsen we het vast gedeelte uit op basis van het variabel gedeelte van de verpleegdagprijs dat wel gekoppeld is aan specifieke patiënten. Voor meer uitleg verwijzen we naar het rapport m.b.t. het prestatiejaar 2009 (RIZIV, 2012a).

⁵ Evolutie van het vast gedeelte van de verpleegdagprijs berekend op basis van de gepresteerde uitgaven in jaar X_k , geboekt over een periode van 18 maanden (van 01/01/ X_k t.e.m. 30/06/ X_{k+1}). De verschillen t.o.v. de percentages uit het gestandaardiseerd audit rapport van het RIZIV (RIZIV, 2012c) vermeld in het rapport 2007-2011 (RIZIV, 2013) vloeien voort uit het feit dat het audit rapport werkt met de geboekte uitgaven in het jaar X_k .

Brussel in 2013 verhoudingsgewijs veel minder sterk stijgen dan in Wallonië en Vlaanderen. Bijgevolg zien we de gemiddelde uitgaven in 2013 slechts met 0,4% stijgen t.o.v. het voorgaande jaar. Dit vertaalt zich in een versterkte dalende tendens van de bruto index (95,0 in 2009, 94,8 in 2010, 93,8 in 2011, 93,3 in 2012 en 91,7 in 2013).

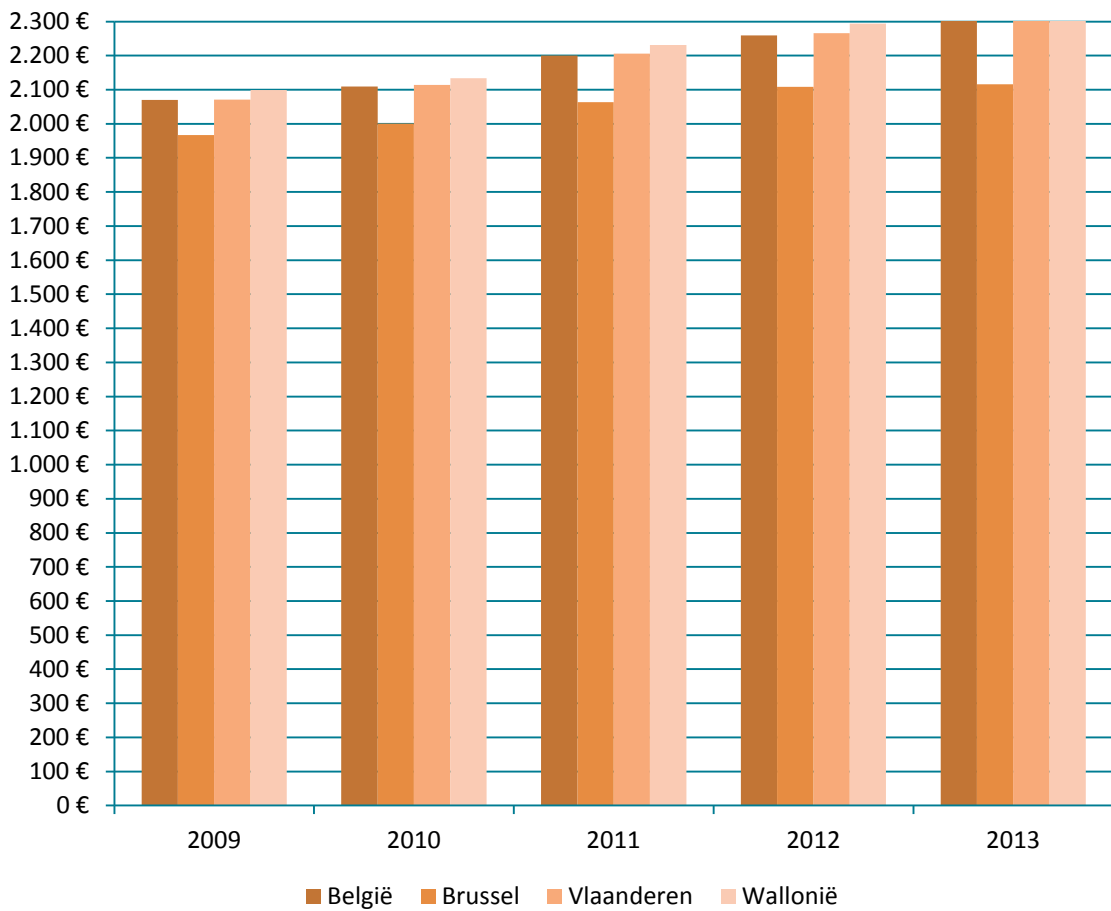
Voor 5 van de 6 grote sectoren liggen de gemiddelde uitgaven in Brussel in de periode 2009-2013 ver onder het Belgische gemiddelde. Bovendien zien we voor al deze groepen een algemene dalende trend van de bruto index, buiten enkele geïsoleerde stijgingen die steeds beperkt blijven tot een enkele sector en een enkel jaar (bruto index 2009 – 2013 ambulante patiënten: 93,2 – 90,6; MAF: 87,0 – 85,2; psychiatrische instellingen: 79,2 – 74,7; rust- en verzorgingstehuizen: 95,0 – 88,2; lange termijn-, chronische zorg en revalidatie: 86,7 – 85,1). Er zijn sterke aanwijzingen dat dit geobserveerde profiel voor Brussel het gevolg is van een belangrijk percentage van rechthebbenden dat de gezondheidszorg niet gebruikt, eerder dan een significant verschillende gemiddelde uitgave voor de rechthebbenden die de gezondheidszorg wel gebruiken⁶. In het geval van Brussel vergelijken we bovendien een relatief klein gebied met 2 grote gewesten die samengesteld zijn uit verschillende kleinere arrondissementen. Zoals eerder aangegeven, verbergen de geaggregeerde resultaten voor Vlaanderen en Wallonië belangrijke verschillen in de bevolkingsstructuur en het verbruiksprofiel per laag van de bevolking tussen de arrondissementen van eenzelfde gewest. Het is in dit opzicht meer aangewezen om een sterk geurbaniseerde regio als Brussel te vergelijken met andere grote Belgische steden zoals Antwerpen, Gent, Luik en Charleroi (RIZIV, 2014a). Voor meer informatie verwijzen we naar het voorgaande rapport m.b.t. de periode 2008-2012 (RIZIV, 2014b).

De algemene dalende tendens voor Brussel in voornoemde 5 sectoren wordt van 2012 op 2013 in belangrijke mate verstrekt door een opmerkelijke evolutie van de gemiddelde uitgaven voor de gehospitaliseerde patiënten. In de periode van 2009 t.e.m. 2012 liggen de gemiddelde uitgaven voor de gehospitaliseerde patiënten in Brussel boven het Belgisch gemiddelde na herverdeling van het vast gedeelte van de verpleegdagprijs. In 2013 daalt de bruto index echter voor het eerst onder het Belgisch referentiepunt (bruto index 2009 – 2013: 101,8 – 99,4). Dit heeft deels te maken met de evolutie van de verpleegdagprijs. Het gemiddelde aantal hospitalisatiedagen per rechthebbende en dus ook de gemiddelde uitgaven voor het variabel gedeelte van de verpleegdagprijs liggen tussen 2009-2013 het hoogst in Brussel. Waar het gemiddelde aantal hospitalisatiedagen in Vlaanderen en Wallonië gedurende deze periode echter zeer geleidelijk afneemt, gebeurt dit in Brussel aan een sneller tempo, met een extra “versnelling” in 2013. Deze evolutie van het variabel gedeelte wordt bovendien uitvergroot door de herverdeling van het vast gedeelte van de ligdagprijs. De gemiddelde uitgaven voor de groep van prestaties bij de gehospitaliseerde patiënten die niet gelinkt zijn aan de verpleegdagprijs liggen in de periode 2009-2013 over het algemeen lager in Brussel in vergelijking met België, Vlaanderen en Wallonië. Waar dit tussen 2009 en 2012 nog ruim gecompenseerd werd door de hogere gemiddelde uitgaven voor de ligdagprijs, is dit in 2013 veel minder het geval.

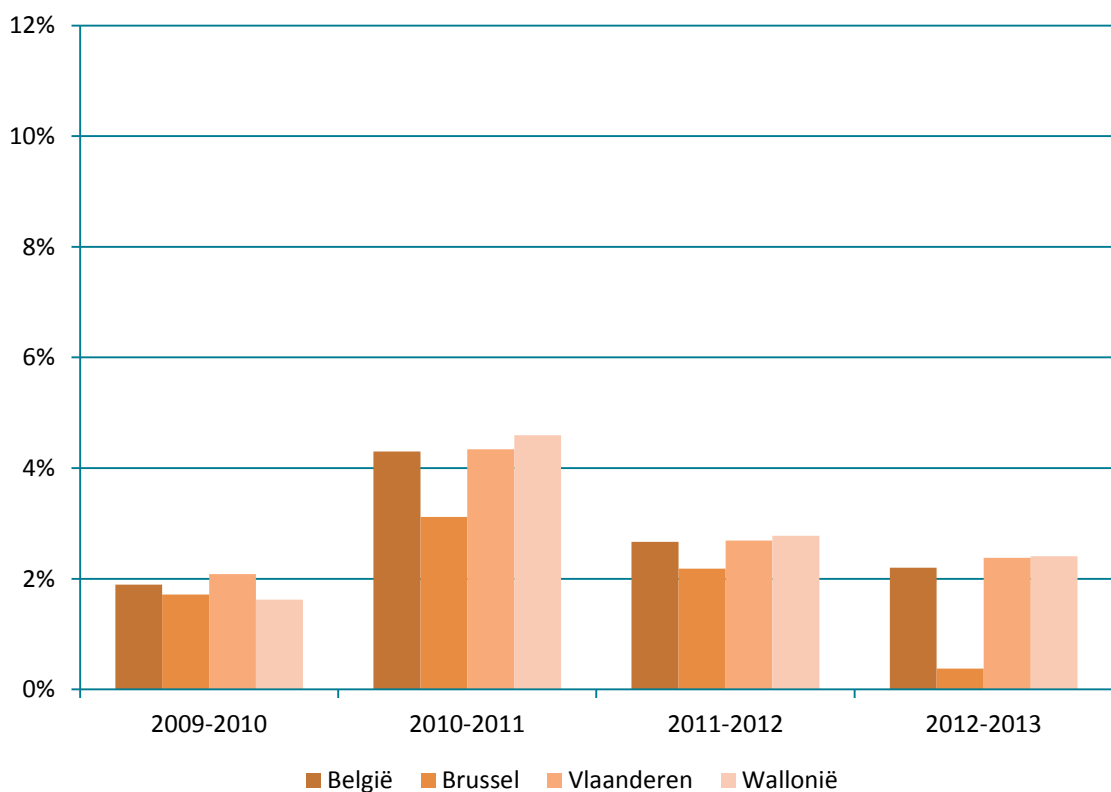
Het effect van de herverdeling van het vast gedeelte van de verpleegdagprijs is voor Brussel ten slotte ook te zien in de uitgavengroep van de lange termijn-, chronische zorg en revalidatie. Zoals eerder aangehaald, daalt de bruto index tussen 2009 en 2013 van 86,7 tot 85,1. Deze evolutie is bijna volledig te wijten aan de weging van het variabel gedeelte van de ligdagprijs. Laten we het vast gedeelte immers buiten beschouwing dan observeren we een stijgende tendens tussen 2009 en 2013 (77,1 – 77,9).

⁶ Om de gemiddelde uitgaven te bekomen, delen we immers de geobserveerde uitgaven door alle rechthebbenden, ongeacht of deze nu medische zorg hebben “verbruikt” en dus uitgaven hebben genereerd of niet.

Figuur 1 : Evolutie van de bruto gemiddelde uitgaven tussen 2009 en 2013 voor België en de 3 gewesten

Figuur 2 : Percentuele stijging van de bruto gemiddelde uitgaven tussen jaar X en jaar X+1 voor België en de 3 gewesten

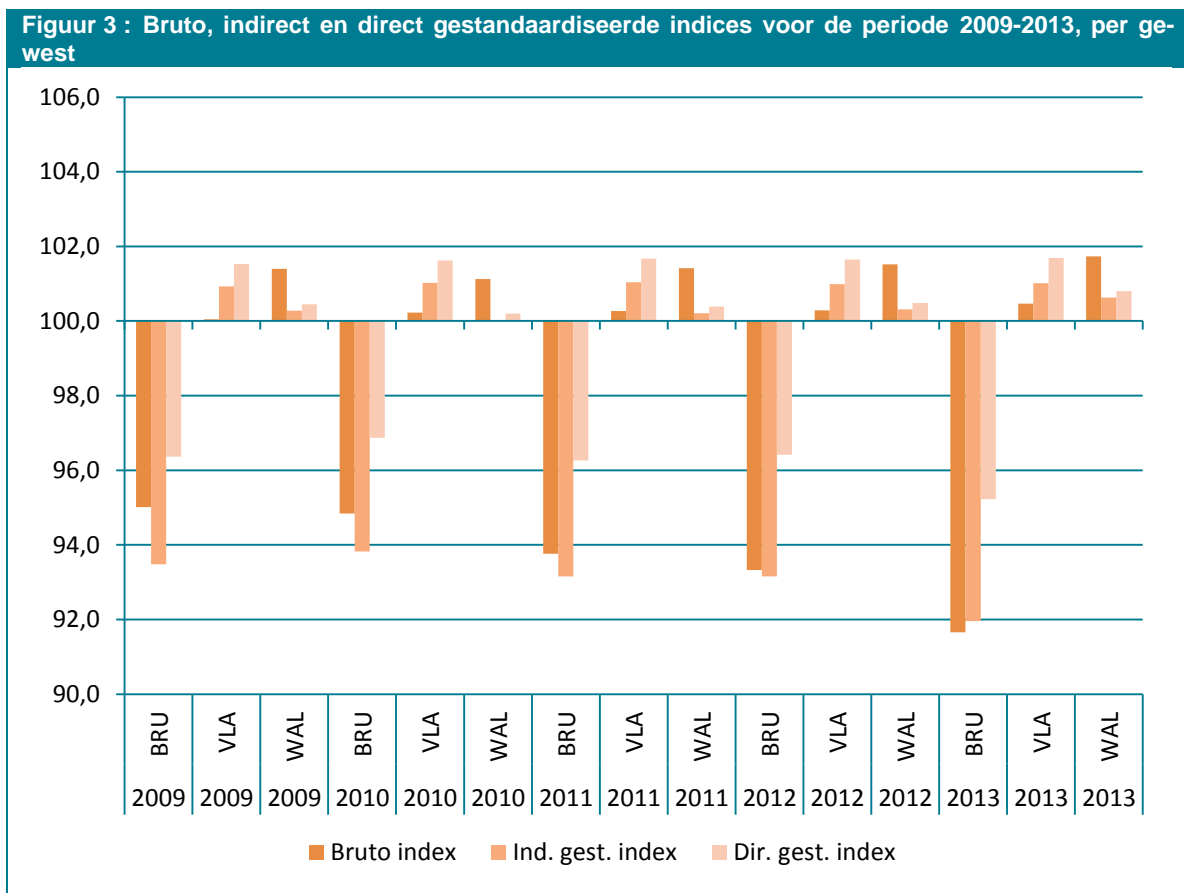

Impact van de standaardisatiefactoren

Figuur 3 geeft een zicht op de gecombineerde impact van de standaardisatiefactoren (leeftijd, geslacht, RVV statuut en zelfstandigenstatuut) binnen elk jaar. De resultaten die we via standaardisatie bekomen voor 2013 zijn in grote lijnen gelijkend aan die van de voorgaande jaren.

Voor zowel Brussel als Wallonië geeft de vergelijking tussen de bruto index en de direct gestandaardiseerde index in de periode 2009-2013 aan dat de respectievelijk lagere en hogere gemiddelde uitgaven in de 2 gewesten gedeeltelijk samen hangen met de evolutie van de bevolkingsstructuur. Vooral voor Brussel blijft er ook na standaardisatie een aanzienlijk verschil t.o.v. het Belgisch referentiepunt, dat niet verklaard kan worden door bv. de jongere bevolking in Brussel, maar waarvoor gezocht moet worden naar andere verklarende factoren.

Voor Vlaanderen stellen we vast dat de gemiddelde uitgave na directe standaardisatie verder verwijderd ligt van het Belgisch gemiddelde. Mocht m.a.w. de bevolkingsstructuur van Vlaanderen voor de 4 factoren gelijk zijn aan die van België, dan zouden we verwachten dat de uitgaven hoger zouden liggen dan in werkelijkheid het geval is. We dienen te zoeken naar bijkomende (combinaties van) factoren om het verschil met de andere 2 gewesten en de Belgische referentiepopulatie beter te vatten. Zoals in het rapport met betrekking tot het prestatiejaar 2009 (RIZIV, 2012a) werd aangehaald, verklaren de door ons gebruikte standaardisatiefactoren op arrondissementniveau ongeveer 38,8% van de variabiliteit.

In [figuur 4](#) worden de bruto en direct gestandaardiseerde indices op arrondissementsniveau weergegeven voor de totale uitgaven voor het jaar 2013.

Zowel in Vlaanderen als Wallonië zijn er verschillende arrondissementen waarvoor de bruto index op een vergelijkbaar niveau ligt met Brussel (bv. in de provincie Antwerpen, de arrondissementen Halle-Vilvoorde, Nijvel, Verviers en Wareme). Dit zet de eerder vermelde resultaten voor Brussel in perspectief. Daarnaast hebben verscheidene andere arrondissementen in beide gewesten een gemiddelde uitgave die dicht bij het Belgisch referentiepunt ligt.

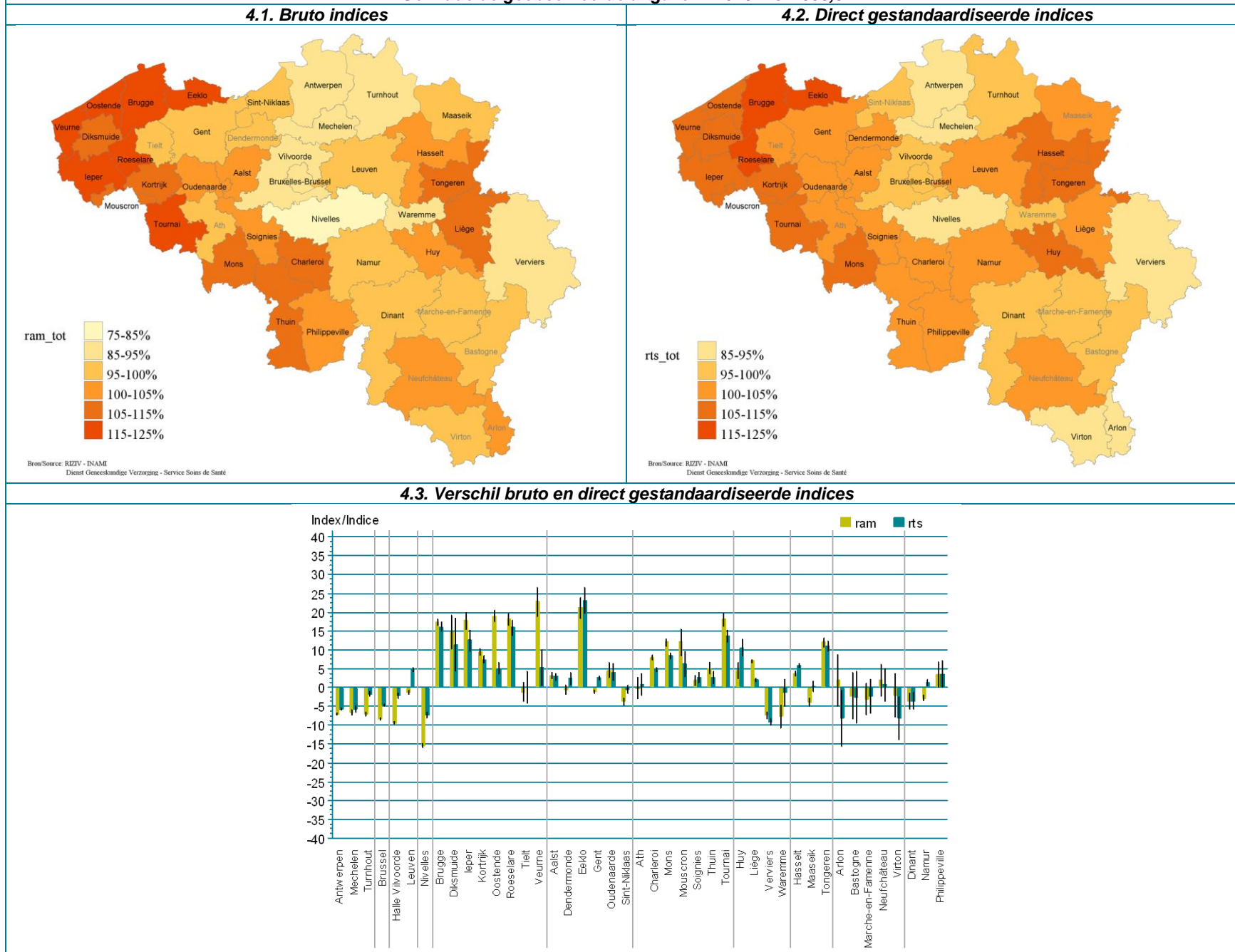
In Vlaanderen vinden we de hogere gemiddelde uitgaven voornamelijk terug in de provincie West-Vlaanderen (behalve Tielt) en de arrondissementen Eeklo en Tongeren. In Wallonië vertonen de de arrondissementen Tournai, Mons, Mouscron, Charleroi en Luik de hoogste uitgaven in vergelijking met het Belgische gemiddelde.

De mate waarin deze relatief gezien hogere en lagere gemiddelde uitgaven verbonden zijn aan de door ons in acht genomen bevolkingsstructuur verschilt sterk tussen de arrondissementen. Zo toont de grafiek 4.3. bijvoorbeeld een duidelijke impact van de standaardisatie voor de arrondissementen Oostende en Veurne, terwijl er voor o.a. Eeklo andere, onbekende factoren spelen die in onze analyses niet in rekening werden gebracht.

Bovendien willen we hier de reeds eerder gemaakte opmerking herhalen dat de totale uitgaven samengesteld zijn uit verschillende uitgavengroepen. Een arrondissement met een hogere of lagere index binnen één bepaalde sector (bv. de uitgaven verbonden aan de maximumfactuur) kan voor een andere sector (bv. de uitgaven in de residentiële zorg en gemeenschappen) rond het Belgisch gemiddelde liggen. Nemen we wederom het voorbeeld van Eeklo dan wegen vooral de uitgaven voor de psychiatrische instellingen in belangrijke mate door bij de positie die het arrondissement inneemt op grafiek 4.3. Dit wordt geïllustreerd in de figuren 5 t.e.m. 10. Voor een gedetailleerde bespreking van de 6 grote sectoren en een toepassing van de standaardisatiemethoden op verschillende kleinere uitgavengroepen verwijzen we naar de rapporten m.b.t. de gegevens van 2006 (RIZIV, 2009) en 2009 (RIZIV, 2012a).

Figuur 4 : Bruto en direct gestandaardiseerde index per arrondissement: totale uitgaven met regularisaties, 2013

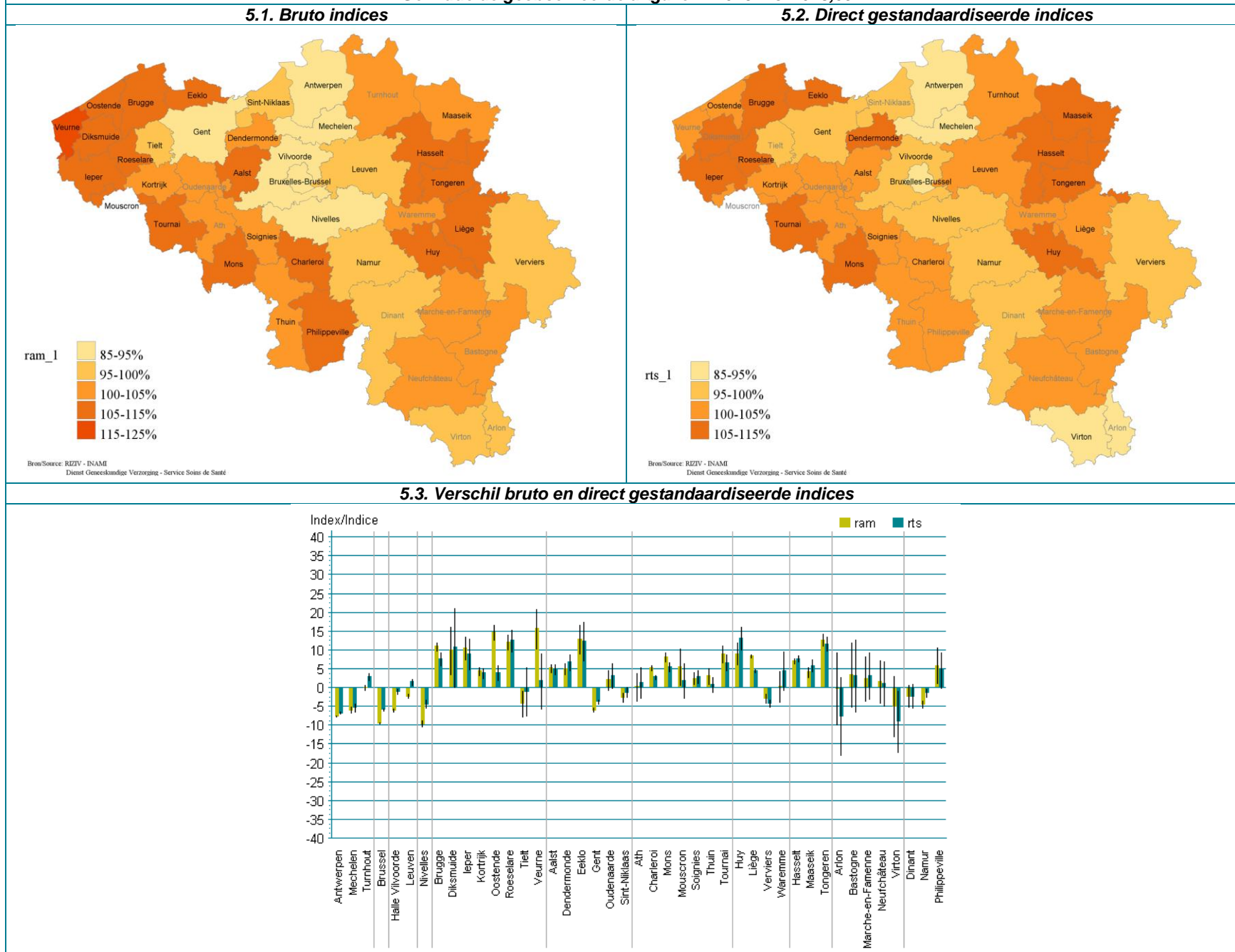
Gemiddelde geobserveerde uitgave in 2013 = € 2.308,82

De namen van de arrondissementen waarvoor de index niet significant afwijkt van 100 worden op de kaarten in het grijs weergegeven. Op de grafiek wordt dit weergegeven aan de hand van betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 5 : Bruto en direct gestandaardiseerde index per arrondissement: uitgaven ambulante patiënten, 2013

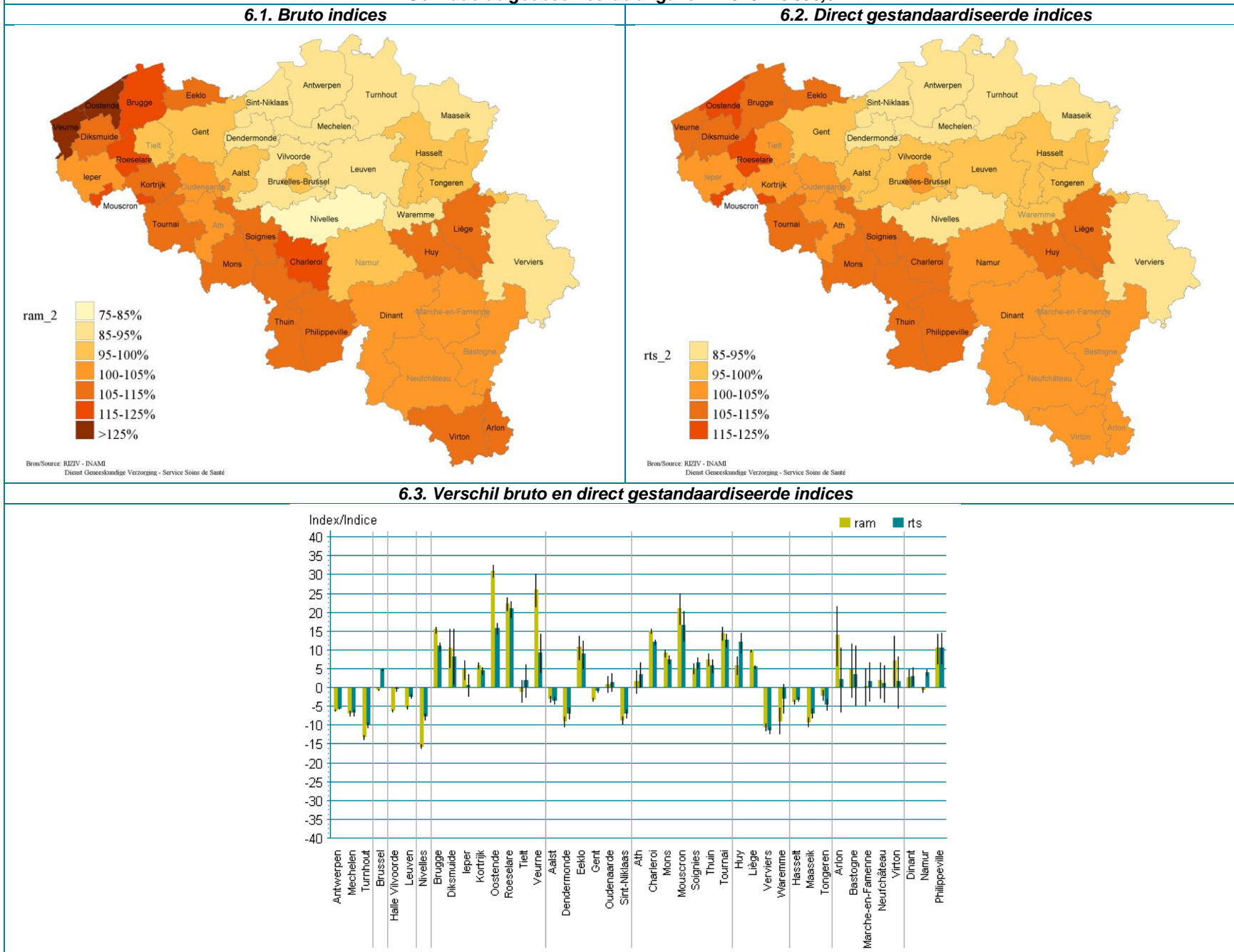
Gemiddelde geobserveerde uitgave in 2013 = € 1.048,09

De namen van de arrondissementen waarvoor de index niet significant afwijkt van 100 worden op de kaarten in het grijs weergegeven. Op de grafiek wordt dit weergegeven aan de hand van betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 6 : Bruto en direct gestandaardiseerde index per arrondissement: uitgaven gehospitaliseerde patiënten, 2013

Gemiddelde geobserveerde uitgave in 2013 = € 693,04

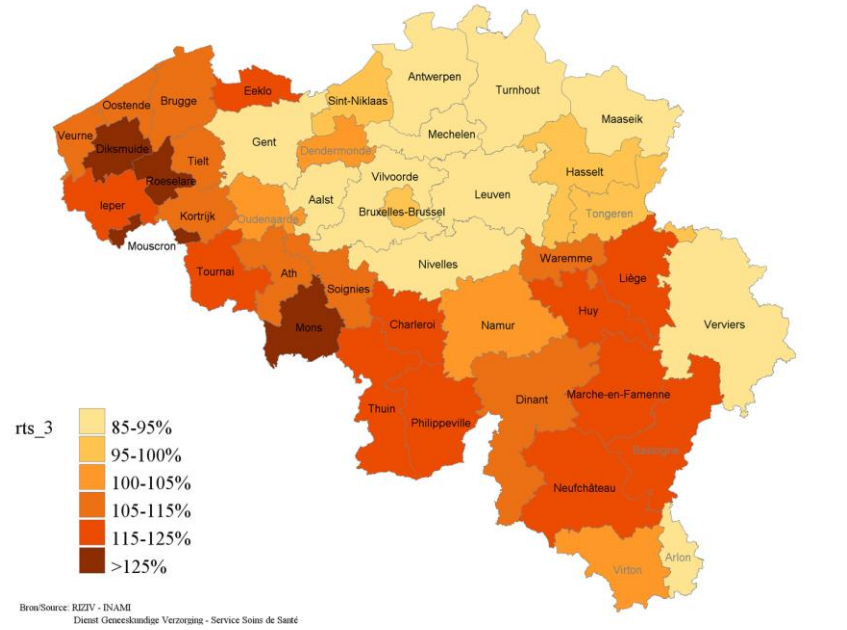
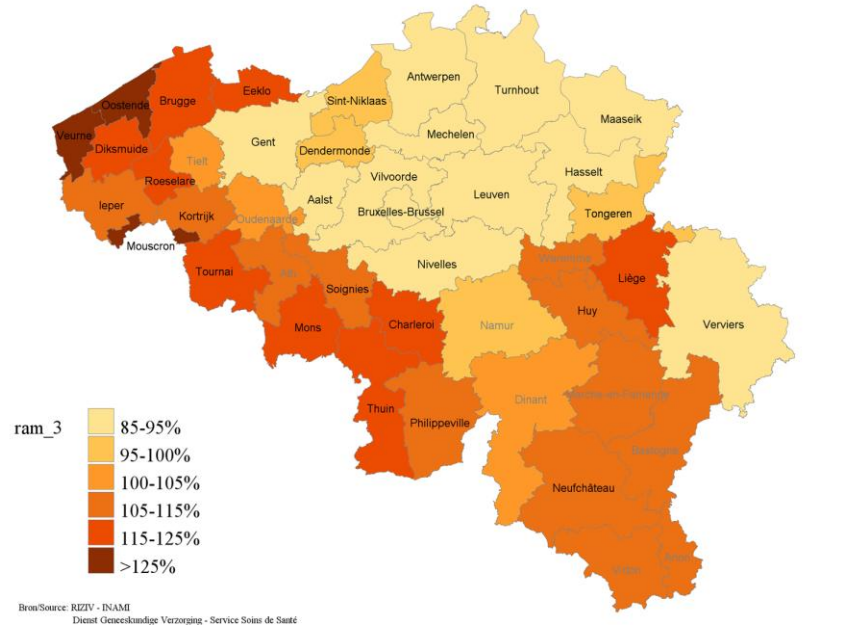
De namen van de arrondissementen waarvoor de index niet significant afwijkt van 100 worden op de kaarten in het grijs weergegeven. Op de grafiek wordt dit weergegeven aan de hand van betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 7 : Bruto en direct gestandaardiseerde index per arrondissement: terugbetalingen van de MAF, 2013

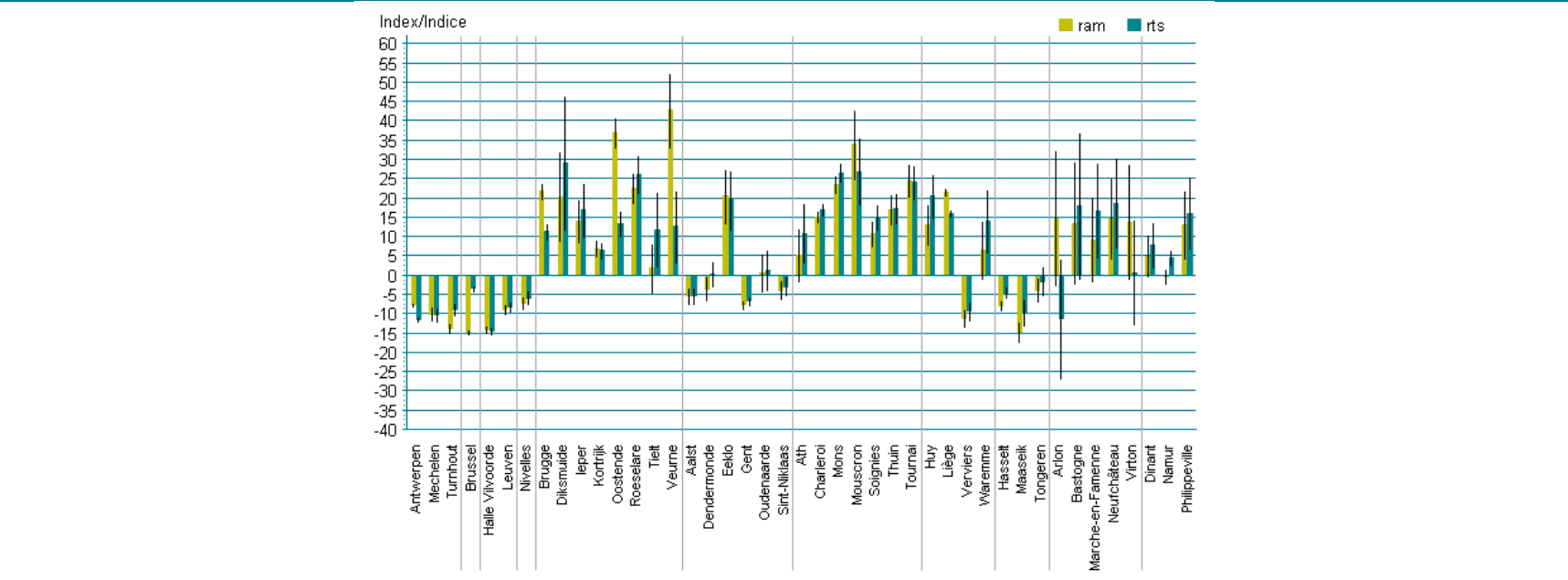
Gemiddelde geobserveerde uitgave in 2013 = € 30,70

7.1. Bruto indices

7.2. Direct gestandaardiseerde indices

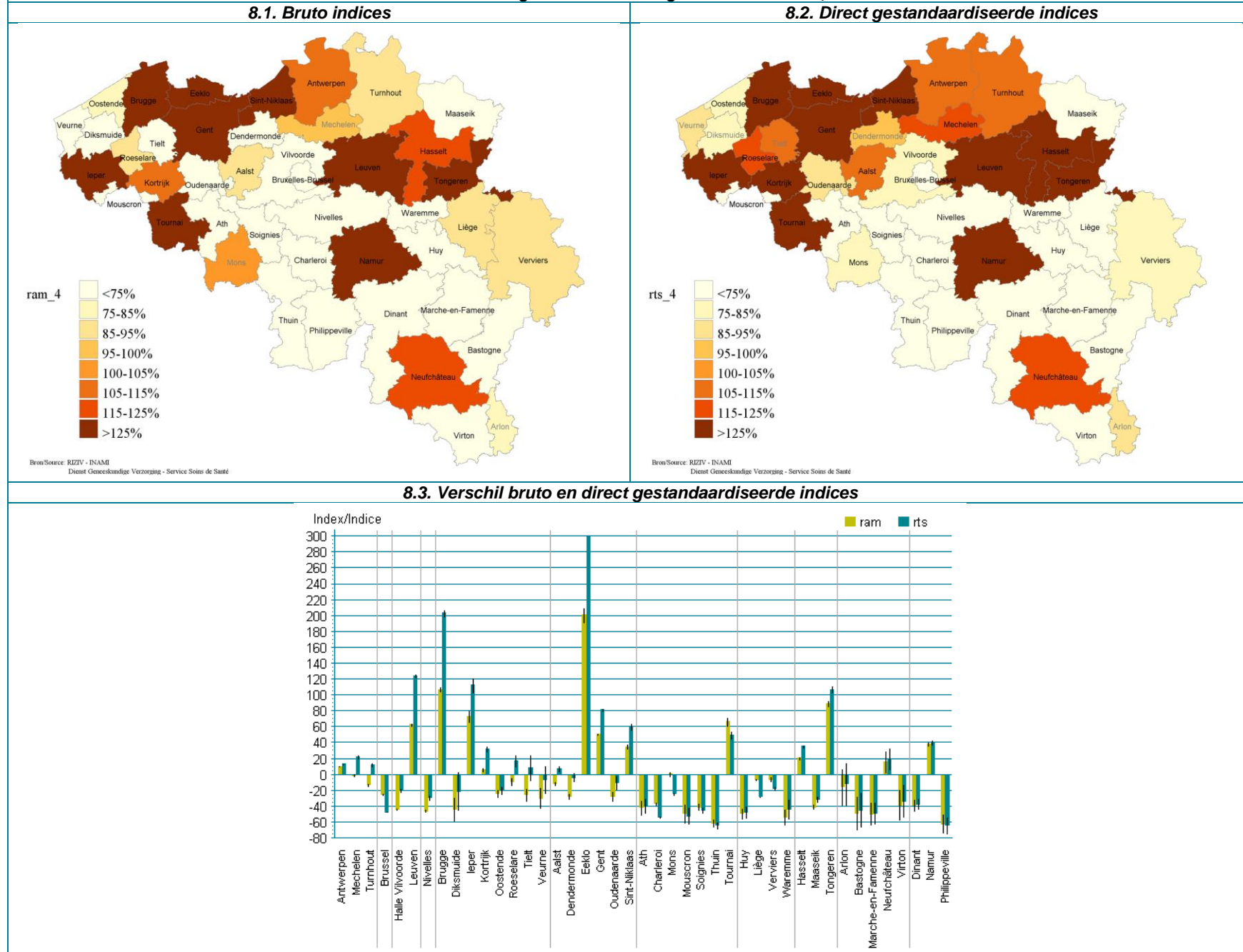
7.3. Verschil bruto en direct gestandaardiseerde indices

De namen van de arrondissementen waarvoor de index niet significant afwijkt van 100 worden op de kaarten in het grijs weergegeven. Op de grafiek wordt dit weergegeven aan de hand van betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 8 : Bruto en direct gestandaardiseerde index per arrondissement: uitgaven in de psychiatrische instellingen, 2013

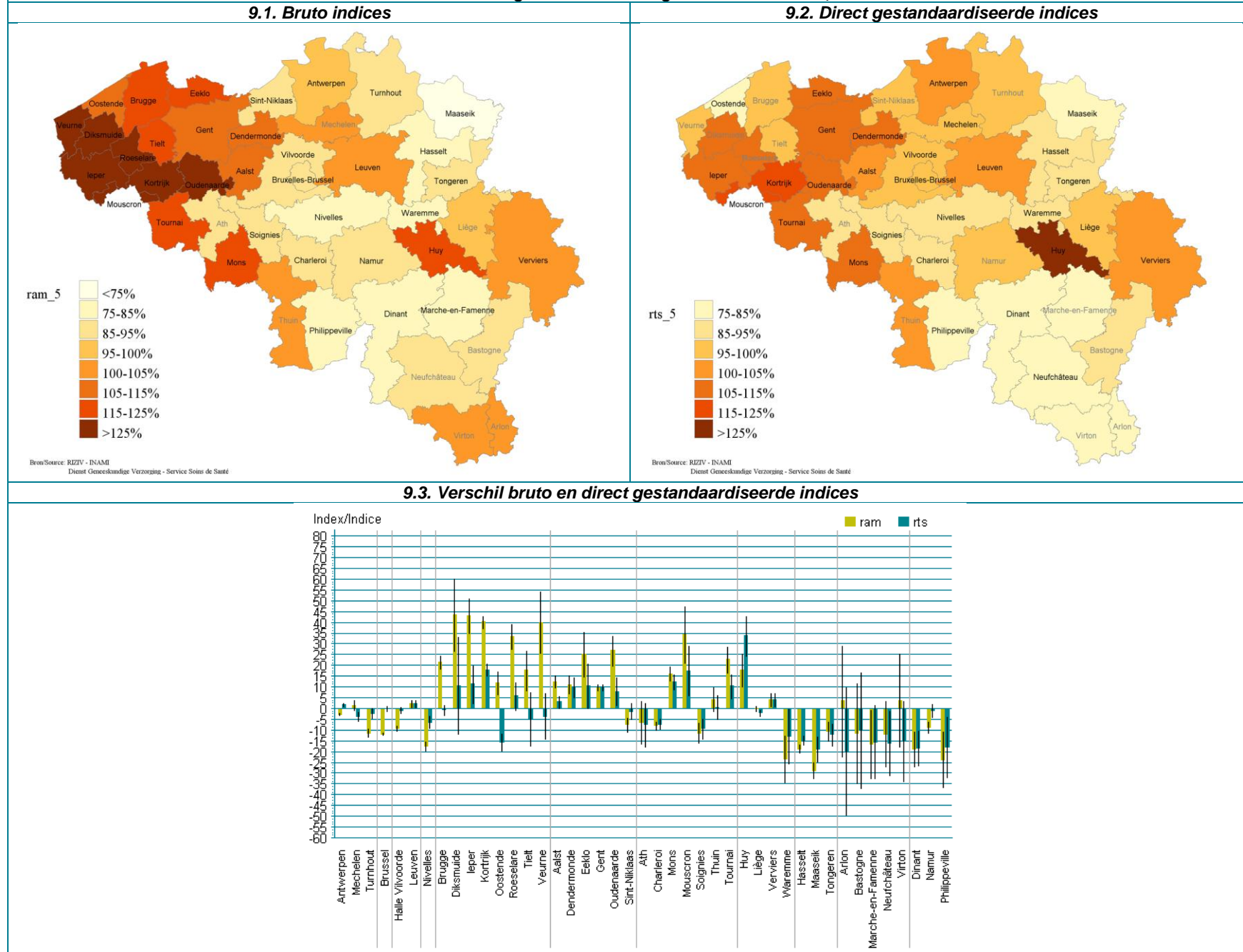
Gemiddelde geobserveerde uitgave in 2013 = € 92,91

De namen van de arrondissementen waarvoor de index niet significant afwijkt van 100 worden op de kaarten in het grijs weergegeven. Op de grafiek wordt dit weergegeven aan de hand van betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 9 : Bruto en direct gestandaardiseerde index per arrondissement: uitgaven in rust- en verzorgingstehuizen en dagverzorgingscentra, 2013

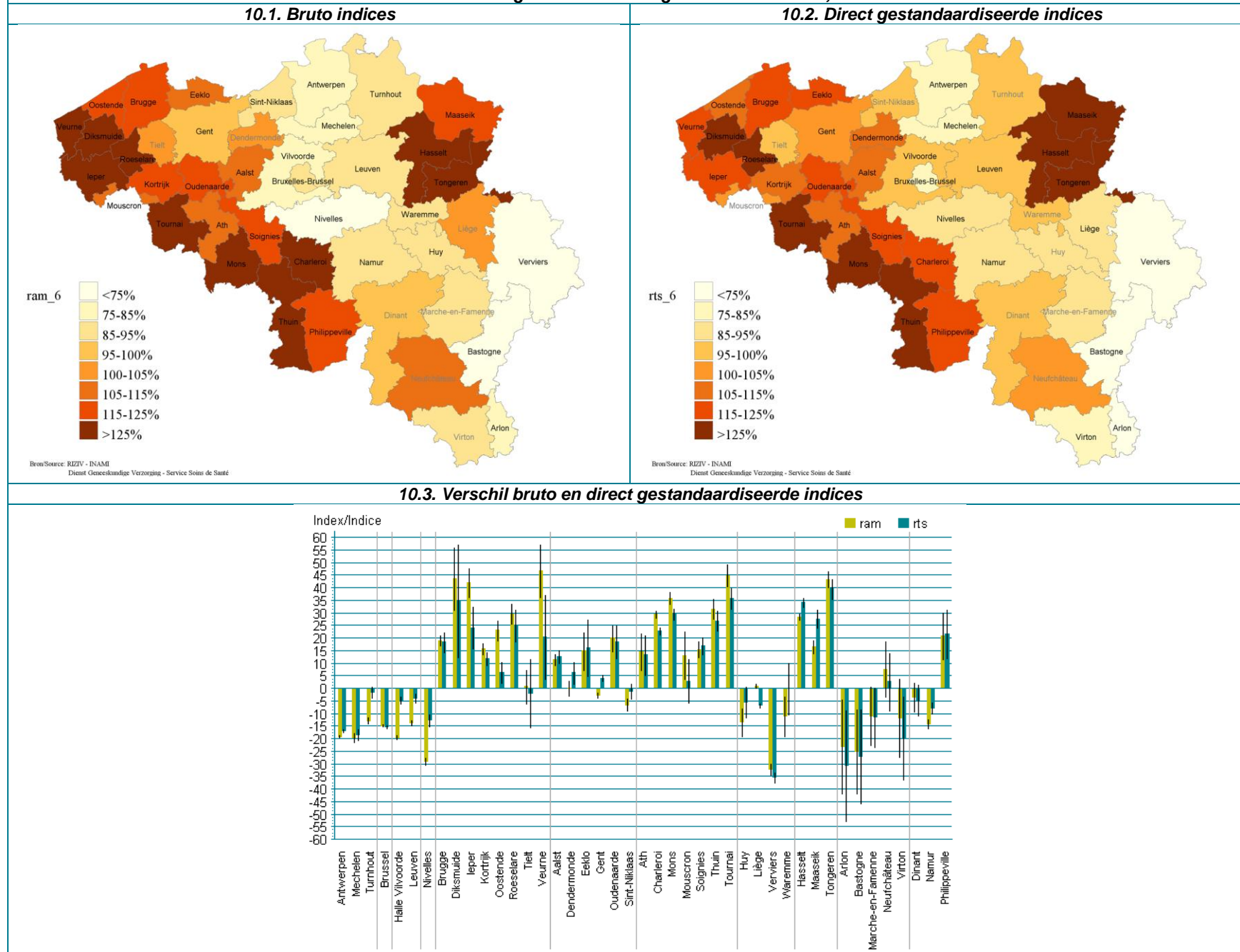
Gemiddelde geobserveerde uitgave in 2013 = € 218,65

De namen van de arrondissementen waarvoor de index niet significant afwijkt van 100 worden op de kaarten in het grijs weergegeven. Op de grafiek wordt dit weergegeven aan de hand van betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 10 : Bruto en direct gestandaardiseerde index per arrondissement: lange termijn-, chronische en revalidatie uitgaven, 2013

Gemiddelde geobserveerde uitgave in 2013 = € 231,46

De namen van de arrondissementen waarvoor de index niet significant afwijkt van 100 worden op de kaarten in het grijs weergegeven. Op de grafiek wordt dit weergegeven aan de hand van betrouwbaarheidsintervallen.

Besluit

In dit rapport hebben we een overzicht gegeven van de evolutie van de totale uitgaven van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging in België over de periode 2009-2013. Aan de hand van standaardisatiemethoden werd rekening gehouden met de bevolkingsstructuur van de gewesten en arrondissementen teneinde de verschillen in de gemiddelde uitgave tussen deze geografische entiteiten duidelijker in kaart te kunnen brengen.

De snelle, stijgende trend van de gemiddelde uitgaven in de 3 gewesten, vastgesteld in de rapporten m.b.t. 2006-2010 (RIZIV, 2012b) en 2007-2011 (RIZIV, 2013), is sterk afgezwakt tussen 2009 en 2013. Enkel in 2011 namen de gemiddelde uitgaven iets sneller toe in vergelijking met het voorgaande jaar. De bestudeerde periode vertoont geen plotse veranderingen zoals het geval was tussen 2007 en 2008 met de integratie van de kleine risico's voor de zelfstandigen in de verplichte verzekering.

Waar de totale bruto gemiddelde uitgaven in Vlaanderen en Wallonië in de voorgaande jaren naar het nationaal gemiddelde en elkaar evolueerden, wordt het verschil vanaf 2011 opnieuw groter. Een deel van de verklaring is te zoeken bij de herverdeling van het vast gedeelte van de verpleegdagprijs, waardoor verschillen op het niveau van het variabel gedeelte extra worden uitvergroot. De verpleegdagprijs speelt echter geen directe rol in de stijgende tendens van de bruto index voor de maximumfactuur in Wallonië. En ook bij de gemiddelde uitgaven voor de gehospitaliseerde patiënten en de lange termijn, chronische zorg en revalidatie in Wallonië blijft die stijgende tendens vanaf 2011 behouden wanneer we het vast gedeelte van de verpleegdagprijs buiten beschouwing laten.

De bruto gemiddelde uitgave in Brussel blijft verder wegzakken onder het nationaal niveau. Opmerkelijk voor 2013 is de vaststelling dat de totale bruto gemiddelde uitgaven nauwelijks toenemen t.o.v. het voorgaande jaar (+0,4% tegenover +2,4% in Vlaanderen en Wallonië). Zakken we verder af naar de grote sectoren, dan wijzen de resultaten uit dat de gemiddelde uitgaven voor de gehospitaliseerde patiënten en de psychiatrische instellingen in 2013 gedaald zijn t.o.v. het voorgaande jaar. Dit is in belangrijke mate het gevolg van de gemiddelde hospitalisatieduur per rechthebbende die in Brussel weliswaar hoger is, maar die aan een sneller tempo daalt dan in de andere 2 gewesten. Deze evolutie wordt uitvergroot door de herverdeling van het vast gedeelte van de verpleegdagprijs. In 2013 compenseren de relatief hogere uitgaven voor de verpleegdagprijs dus veel minder voor de overige lagere uitgaven dan het geval was in de voorbije jaren.

De resultaten voor Brussel dienen we in perspectief te plaatsen door te verwijzen naar het feit dat zowel Vlaanderen als Wallonië een veel groter aggregaat van onderling sterk verschillende arrondissementen zijn die elkaar compenseren. Die uitgesproken verschillen worden op het gewestniveau naar het gemiddelde getrokken. Het specifieke profiel van Brussel kunnen we koppelen aan het sterk verstedelijkt karakter dat we in bepaalde mate ook terug vinden in andere arrondissementen met grote steden.

De lage gemiddelde uitgaven voor Brussel en de relatief hoge gemiddelde uitgaven in Wallonië blijken voor de meeste jaren tenminste gedeeltelijk voort te vloeien uit de bevolkingsstructuur zoals bepaald door de 4 standaardisatiefactoren. Vooral voor Vlaanderen moeten we evenwel zoeken naar bijkomende (combinaties van) factoren om de positie ten opzichte van het nationaal gemiddelde beter te vatten. Zowel binnen Vlaanderen als Wallonië krijgen we een beter beeld van de sterk verschillende impact van de standaardisatiefactoren wanneer we afdalen naar het arrondissementniveau en naar kleinere prestatiegroepen. Naast de variatie van de totale uitgaven in 2013 bevat het rapport daarom ter informatie ook de geografische variaties van de gemiddelde uitgaven per arrondissement opgesplitst in 6 grote sectoren.

Zoals reeds opgemerkt in de voorgaande rapporten zijn er bijkomende factoren en aangepaste methoden nodig om een fijnere vergelijking tussen de gewesten en de arrondissementen toe te laten. De 4 factoren en de manier waarop ze geoperationaliseerd werden, vatten immers maar een beperkt deel van de variabiliteit in de gemiddelde uitgaven. Bovendien is de standaardisatie geen geschikte methode om verklarende modellen te onderzoeken. Desalniettemin illustreren dit rapport en zijn voorgangers dat de geografische variaties in de gemiddelde uitgaven ten dele gekoppeld zijn aan identificeerbare verschillen in de bevolkingsstructuur.

Bibliografie

- RIZIV. (2009). *Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief. Variaties in de uitgaven van de verzekering voor geneeskundige verzorging in België - Gegevens 2006*. Wettelijk depot D/2009/0401/B.
- RIZIV. (2011). *Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief. Variaties in de uitgaven van de verzekering voor geneeskundige verzorging in België - Gegevens 2006-2009*. Wettelijk depot D/2011/0401/10.
- RIZIV. (2012a). *Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief. Variaties in de uitgaven van de verzekering voor geneeskundige verzorging in België - Gegevens 2009*.
- RIZIV. (2012b). *Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief. Variaties in de uitgaven van de verzekering voor geneeskundige verzorging in België - Longitudinaal rapport 2006-2010*.
- RIZIV. (2012c). *Gestandaardiseerd verslag met betrekking tot de geboekte uitgaven van het jaar 2011 (permanente audit)*.
- RIZIV. (2013). *Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief. Variaties in de uitgaven van de verzekering voor geneeskundige verzorging in België - Longitudinaal rapport 2007-2011*.
- RIZIV. (2014a). *Analyse van de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg in Brussel en de invloed van de verstedelijking in Brussel*. Nota ARGV 2013/092.
- RIZIV. (2014b). *Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief. Variaties in de uitgaven van de verzekering voor geneeskundige verzorging in België - Longitudinaal rapport 2008-2012*.

Tabel 1 : Bruto, indirect en direct gestandaardiseerde gemiddelden en indices voor België en de 3 gewesten, periode 2009-2013

	Gewest	Ledental	Globale uitgaven (met regularisaties)	Bruto gemiddelde <i>(Bruto index)</i>	Verwacht gemiddelde (ind. stand.) <i>(Ind. gest. index)¹</i>	Direct gestand. gemiddelde <i>(Dir. gest. index)</i>
2009	Brussel	991.702	1.950.781.483 €	1.967,10 € (95,0)	2.104,27 € (93,5)	1.995,13 € (96,4)
	Vlaanderen	6.097.416	12.629.507.271 €	2.071,29 € (100,0)	2.052,19 € (100,9)	2.102,07 € (101,5)
	Wallonië	3.347.116	7.026.765.964 €	2.099,35 € (101,4)	2.093,50 € (100,3)	2.079,69 € (100,4)
	België	10.436.234	21.607.054.718 €	2.070,39 € (100,0)		
2010	Brussel	1.008.847	2.018.551.260 €	2.000,85 € (94,8)	2.132,54 € (93,8)	2.043,70 € (96,9)
	Vlaanderen	6.142.787	12.988.671.459 €	2.114,46 € (100,2)	2.093,10 € (101,0)	2.143,85 € (101,6)
	Wallonië	3.367.626	7.184.652.646 €	2.133,45 € (101,1)	2.132,96 € (100,0)	2.113,91 € (100,2)
	België	10.519.259	22.191.875.364 €	2.109,64 € (100,0)		
2011	Brussel	1.032.021	2.129.297.189 €	2.063,23 € (93,8)	2.214,77 € (93,2)	2.118,25 € (96,3)
	Vlaanderen	6.190.365	13.657.622.775 €	2.206,27 € (100,3)	2.183,59 € (101,0)	2.237,29 € (101,7)
	Wallonië	3.388.695	7.561.988.854 €	2.231,53 € (101,4)	2.226,82 € (100,2)	2.208,90 € (100,4)
	België	10.611.081	23.348.908.818 €	2.200,43 € (100,0)		
2012	Brussel	1.044.539	2.202.201.698 €	2.108,30 € (93,3)	2.263,32 € (93,2)	2.178,19 € (96,4)
	Vlaanderen	6.225.591	14.104.920.331 €	2.265,64 € (100,3)	2.243,47 € (101,0)	2.296,30 € (101,6)
	Wallonië	3.402.487	7.803.509.811 €	2.293,47 € (101,5)	2.286,44 € (100,3)	2.269,94 € (100,5)
	België	10.672.616	24.110.631.840 €	2.259,11 € (100,0)		
2013	Brussel	1.057.003	2.236.870.362 €	2.116,24 € (91,7)	2.301,44 € (92,0)	2.198,66 € (95,2)
	Vlaanderen	6.256.661	14.512.571.227 €	2.319,54 € (100,5)	2.296,27 € (101,0)	2.347,83 € (101,7)
	Wallonië	3.416.732	8.025.116.163 €	2.348,77 € (101,7)	2.334,08 € (100,6)	2.327,23 € (100,8)
	België	10.730.395	24.774.557.752 €	2.308,82 € (100,0)		

¹ De indirect gestandaardiseerde indices kunnen niet over meerdere jaren of tussen verschillende gewesten vergeleken worden. Zie de rubrieken "[Standaardisatiemethoden](#)" en "[Toepassing van de methode over meerdere jaren](#)" voor meer uitleg.

Bijlage – Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief – Longitudinaal rapport 2009-2013

Tabel 2 : Totaal uitgaven (inclusief regularisaties)

Uitgaven voor prestaties verricht in 2013, geboekt na 18 maanden

ID	Arrondissement	Ledental	Totaal geobserveerd bedrag	Gemiddeld geobserveerd bedrag	Gemiddeld verwacht bedrag (ind. st.)	Gemiddeld bedrag (dir. st.)	Bruto index			Indirect gestandaardiseerde index			Direct gestandaardiseerde index		
			mobs_tot	avm_tot	avatt_tot	avdst_tot	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	
11	Antwerpen	996.182	€2.137.706.213,76	€2.145,90	€2.284,87	€2.174,41	92,9	92,7	93,2	93,9	93,7	94,1	94,2	93,9	94,4
12	Mechelen	329.656	€711.045.246,20	€2.156,93	€2.304,51	€2.177,12	93,4	92,7	94,1	93,6	92,9	94,3	94,3	93,5	95,1
13	Turnhout	429.860	€922.778.774,80	€2.146,70	€2.212,27	€2.269,11	93,0	92,5	93,5	97,0	96,5	97,6	98,3	97,6	99,0
21	Brussel	1.057.003	€2.236.870.361,98	€2.116,24	€2.301,44	€2.198,66	91,7	91,4	91,9	92,0	91,7	92,2	95,2	94,9	95,5
23	Halle Vilvoorde	592.211	€1.238.881.287,14	€2.091,96	€2.154,99	€2.258,42	90,6	90,2	91,0	97,1	96,7	97,5	97,8	97,3	98,4
24	Leuven	481.564	€1.097.366.890,28	€2.278,76	€2.237,59	€2.418,69	98,7	98,2	99,2	101,8	101,4	102,3	104,8	104,1	105,4
25	Nivelles	377.738	€737.396.608,85	€1.952,14	€2.111,19	€2.140,12	84,6	84,0	85,1	92,5	91,8	93,1	92,7	91,9	93,5
31	Brugge	275.346	€745.304.213,60	€2.706,79	€2.468,80	€2.680,89	117,2	116,4	118,1	109,6	108,9	110,4	116,1	115,0	117,3
32	Diksmuide	50.387	€133.361.638,11	€2.646,77	€2.427,17	€2.571,34	114,6	110,2	119,1	109,0	104,8	113,3	111,4	104,4	118,4
33	Ieper	104.723	€284.564.131,92	€2.717,32	€2.449,42	€2.598,51	117,7	115,5	119,8	110,9	108,9	113,0	112,5	109,8	115,3
34	Kortrijk	280.937	€710.128.121,21	€2.527,71	€2.375,38	€2.480,24	109,5	108,7	110,3	106,4	105,6	107,2	107,4	106,5	108,3
35	Oostende	151.550	€416.225.647,29	€2.746,46	€2.658,14	€2.427,05	119,0	117,5	120,4	103,3	102,0	104,6	105,1	103,7	106,5
36	Roeselare	147.259	€401.373.752,54	€2.725,64	€2.384,14	€2.675,52	118,1	116,5	119,6	114,3	112,8	115,8	115,9	113,9	117,9
37	Tielt	90.955	€207.336.275,19	€2.279,55	€2.346,36	€2.310,65	98,7	96,3	101,2	97,2	94,7	99,6	100,1	95,8	104,3
38	Veurne	59.616	€168.881.151,24	€2.832,82	€2.762,70	€2.429,89	122,7	118,9	126,5	102,5	99,4	105,7	105,2	100,5	110,0
41	Aalst	279.056	€664.313.376,78	€2.380,57	€2.327,86	€2.374,73	103,1	102,3	103,9	102,3	101,5	103,1	102,9	101,9	103,8
42	Dendermonde	195.134	€447.962.800,45	€2.295,67	€2.270,69	€2.363,71	99,4	98,3	100,6	101,1	99,9	102,3	102,4	100,9	103,9
43	Eeklo	81.516	€228.081.586,68	€2.798,00	€2.386,87	€2.841,77	121,2	118,4	124,0	117,2	114,5	119,9	123,1	119,6	126,5
44	Gent	531.119	€1.213.363.603,69	€2.284,54	€2.247,52	€2.367,67	98,9	98,5	99,4	101,6	101,2	102,1	102,5	102,1	103,0
45	Oudenaarde	121.031	€292.237.718,84	€2.414,58	€2.338,37	€2.401,07	104,6	102,7	106,4	103,3	101,4	105,1	104,0	101,8	106,2
46	Sint-Niklaas	240.410	€534.580.145,59	€2.223,62	€2.243,50	€2.299,59	96,3	95,4	97,2	99,1	98,1	100,1	99,6	98,6	100,6
51	Ath	83.971	€193.590.398,73	€2.305,44	€2.293,41	€2.328,60	99,9	97,2	102,5	100,5	97,8	103,2	100,9	98,0	103,7
52	Charleroi	425.082	€1.059.993.471,92	€2.493,62	€2.424,10	€2.417,82	108,0	107,5	108,5	102,9	102,4	103,4	104,7	104,1	105,3
53	Mons	248.475	€642.810.008,94	€2.587,03	€2.425,19	€2.502,90	112,0	111,1	113,0	106,7	105,8	107,5	108,4	107,5	109,3
54	Mouscron	64.914	€167.846.156,49	€2.585,67	€2.437,85	€2.452,08	112,0	108,5	115,5	106,1	102,8	109,4	106,2	102,9	109,5
55	Soignies	183.161	€430.542.682,97	€2.350,63	€2.298,74	€2.369,95	101,8	100,6	103,0	102,3	101,0	103,5	102,6	101,4	103,9
56	Thuin	148.747	€360.988.886,53	€2.426,87	€2.374,64	€2.370,12	105,1	103,6	106,6	102,2	100,7	103,7	102,7	101,2	104,1
57	Tournai	138.325	€376.890.119,01	€2.724,67	€2.400,37	€2.623,94	118,0	116,4	119,6	113,5	111,9	115,1	113,6	112,1	115,2
61	Huy	109.500	€264.054.979,42	€2.411,46	€2.189,17	€2.552,73	104,4	102,4	106,5	110,2	108,0	112,3	110,6	108,3	112,8
62	Liège	603.885	€1.491.806.292,22	€2.470,35	€2.436,83	€2.355,25	107,0	106,6	107,4	101,4	101,0	101,7	102,0	101,6	102,4
63	Verviers	261.261	€558.438.579,91	€2.137,47	€2.357,94	€2.099,44	92,6	91,7	93,4	90,7	89,8	91,5	90,9	90,1	91,8
64	Waremmé	77.332	€164.864.157,28	€2.131,91	€2.167,10	€2.276,98	92,3	89,4	95,3	98,4	95,3	101,5	98,6	95,1	102,1
71	Hasselt	413.427	€990.095.936,81	€2.394,85	€2.274,68	€2.442,17	103,7	103,2	104,3	105,3	104,7	105,8	105,8	105,2	106,4
72	Maaseik	217.917	€483.857.400,28	€2.220,38	€2.228,21	€2.313,86	96,2	95,1	97,2	99,6	98,6	100,7	100,2	98,9	101,5
73	Tongeren	186.808	€483.125.314,58	€2.586,21	€2.350,88	€2.563,01	112,0	110,8	113,2	110,0	108,8	111,2	111,0	109,6	112,4
81	Arlon	33.174	€78.004.177,55	€2.351,40	€2.565,13	€2.119,26	101,8	95,0	108,6	91,7	85,5	97,8	91,8	84,3	99,3
82	Bastogne	36.794	€83.005.366,34	€2.255,98	€2.325,64	€2.248,66	97,7	91,6	103,8	97,0	90,9	103,1	97,4	90,6	104,2
83	Marche-en-Famenne	53.331	€119.291.694,49	€2.236,84	€2.293,83	€2.256,30	96,9	92,7	101,1	97,5	93,3	101,8	97,7	93,3	102,1
84	Neufchâteau	55.389	€130.276.613,66	€2.352,03	€2.360,68	€2.325,18	101,9	97,8	105,9	99,6	95,7	103,6	100,7	96,5	104,9
85	Virton	39.329	€88.856.190,27	€2.259,33	€2.472,10	€2.120,38	97,9	92,1	103,6	91,4	86,0	96,7	91,8	86,1	97,5
91	Dinant	106.056	€235.788.987,39	€2.223,26	€2.311,97	€2.226,43	96,3	94,2	98,4	96,2	94,0	98,3	96,4	94,2	98,6
92	Namur	304.951	€684.638.744,43	€2.245,08	€2.213,92	€2.341,73	97,2	96,5	98,0	101,4	100,6	102,2	101,4	100,6	102,2
93	Philippeville	65.322	€156.032.046,91	€2.388,66	€2.313,12	€2.389,63	103,5	100,0	106,9	103,3	99,8	106,7	103,5	100,0	107,0
101	Brussel-Bruxelles	1.057.003	€2.236.870.361,98	€2.116,24	€2.301,44	€2.198,66	91,7	91,4	91,9	92,0	91,7	92,2	95,2	94,9	95,5
102	Vlaanderen	6.256.661	€14.512.571.226,98	€2.319,54	€2.296,27	€2.347,83	100,5	100,4	100,5	101,0	101,0	101,0	101,7	101,6	101,7
103	Wallonië	3.416.732	€8.025.116.163,29	€2.348,77	€2.334,08	€2.327,23	101,7	101,7	101,8	100,6	100,6	100,7	100,8	100,7	100,9
123	België	10.730.395	€24.774.557.752,26	€2.308,82											

¹ Zie de rubrieken “Standaardisatiemethoden” en “Toepassing van de methode over meerdere jaren” voor meer uitleg.

Bijlage – Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief – Longitudinaal rapport 2009-2013

Tabel 3 : Ambulante patiënten

Uitgaven voor prestaties verricht in 2013, geboekt na 18 maanden

ID	Arrondissement	Ledental	Totaal	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld	Bruto index			Indirect gestandaardiseerde index			Direct gestandaardiseerde index		
			geobserveerd bedrag	geobserveerd bedrag	verwacht bedrag (ind. st.)	bedrag (dir. st.)	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval			
			mobs_1	avm_1	avatt_1	avdst_1									
11	Antwerpen	996.182	€965.014.637,60	€968,71	€1.038,92	€977,79	92,4	92,1	92,7	93,2	92,9	93,6	93,3	93,0	93,6
12	Mechelen	329.656	€325.196.083,66	€986,47	€1.046,63	€992,98	94,1	93,2	95,1	94,3	93,3	95,2	94,7	93,6	95,9
13	Turnhout	429.860	€450.648.576,59	€1.048,36	€1.031,27	€1.078,77	100,0	99,3	100,8	101,7	100,9	102,4	102,9	101,9	104,0
21	Brussel	1.057.003	€1.003.969.979,10	€949,83	€1.025,97	€987,73	90,6	90,3	90,9	92,6	92,3	92,9	94,2	93,9	94,6
23	Halle Vilvoorde	592.211	€583.015.694,71	€984,47	€1.004,23	€1.037,25	93,9	93,4	94,5	98,0	97,5	98,6	99,0	98,1	99,8
24	Leuven	481.564	€493.613.679,40	€1.025,02	€1.027,43	€1.064,13	97,8	97,1	98,5	99,8	99,1	100,4	101,5	100,6	102,5
25	Nivelles	377.738	€358.128.903,54	€948,09	€993,19	€1.002,49	90,5	89,6	91,3	95,5	94,6	96,4	95,6	94,5	96,8
31	Brugge	275.346	€320.282.382,56	€1.163,20	€1.105,62	€1.128,14	111,0	109,8	112,1	105,2	104,1	106,3	107,6	105,8	109,5
32	Diksmuide	50.387	€58.041.792,55	€1.151,93	€1.064,81	€1.159,62	109,9	103,6	116,3	108,2	101,9	114,4	110,6	100,0	121,3
33	Ieper	104.723	€121.296.206,75	€1.158,26	€1.075,93	€1.141,12	110,5	107,5	113,6	107,7	104,7	110,6	108,9	104,7	113,1
34	Kortrijk	280.937	€307.343.641,66	€1.093,99	€1.061,77	€1.088,81	104,4	103,2	105,5	103,0	101,9	104,2	103,9	102,5	105,3
35	Oostende	151.550	€182.202.240,31	€1.202,26	€1.170,02	€1.089,91	114,7	112,6	116,8	102,8	100,9	104,6	104,0	101,9	106,1
36	Roeselare	147.259	€172.965.722,70	€1.174,57	€1.061,07	€1.178,77	112,1	109,9	114,2	110,7	108,6	112,8	112,5	109,5	115,4
37	Tielt	90.955	€91.331.502,40	€1.004,14	€1.043,25	€1.036,89	95,8	92,3	99,3	96,3	92,7	99,8	98,9	92,3	105,5
38	Veurne	59.616	€72.235.315,69	€1.211,68	€1.215,26	€1.066,72	115,6	110,2	121,0	99,7	95,1	104,3	101,8	94,2	109,3
41	Aalst	279.056	€307.774.756,84	€1.102,91	€1.055,68	€1.099,94	105,2	104,1	106,4	104,5	103,3	105,6	104,9	103,6	106,3
42	Dendermonde	195.134	€214.637.204,43	€1.099,95	€1.041,89	€1.119,09	104,9	103,3	106,6	105,6	103,9	107,2	106,8	104,5	109,0
43	Eeklo	81.516	€96.455.119,52	€1.183,27	€1.074,09	€1.177,47	112,9	109,0	116,8	110,2	106,3	114,0	112,3	107,1	117,6
44	Gent	531.119	€523.747.629,66	€986,12	€1.025,08	€1.008,71	94,1	93,5	94,7	96,2	95,6	96,8	96,2	95,5	97,0
45	Oudenaarde	121.031	€129.408.694,23	€1.069,22	€1.046,12	€1.080,31	102,0	99,4	104,7	102,2	99,6	104,9	103,1	99,7	106,5
46	Sint-Niklaas	240.410	€245.614.391,68	€1.021,65	€1.033,80	€1.035,96	97,5	96,1	98,8	98,8	97,5	100,2	98,8	97,3	100,4
51	Ath	83.971	€88.170.679,51	€1.050,01	€1.040,83	€1.061,56	100,2	96,4	104,0	100,9	97,0	104,7	101,3	97,1	105,5
52	Charleroi	425.082	€469.020.141,94	€1.103,36	€1.086,74	€1.077,41	105,3	104,5	106,0	101,5	100,8	102,3	102,8	102,1	103,5
53	Mons	248.475	€281.454.853,40	€1.132,73	€1.084,24	€1.105,80	108,1	106,8	109,4	104,5	103,2	105,7	105,5	104,3	106,7
54	Mouscron	64.914	€71.807.139,29	€1.106,19	€1.079,87	€1.068,58	105,5	100,6	110,5	102,4	97,7	107,2	102,0	97,3	106,6
55	Soignies	183.161	€196.758.270,15	€1.074,24	€1.045,74	€1.078,10	102,5	100,7	104,2	102,7	101,0	104,5	102,9	101,1	104,6
56	Thuin	148.747	€160.700.831,85	€1.080,37	€1.072,45	€1.057,44	103,1	100,9	105,2	100,7	98,6	102,8	100,9	98,8	103,0
57	Tourmai	138.325	€158.037.929,13	€1.142,51	€1.071,06	€1.117,76	109,0	106,7	111,3	106,7	104,4	108,9	106,6	104,4	108,9
61	Huy	109.500	€125.149.027,60	€1.142,91	€1.015,68	€1.185,27	109,0	106,1	112,0	112,5	109,5	115,5	113,1	109,9	116,2
62	Liège	603.885	€685.372.822,96	€1.134,94	€1.091,18	€1.093,96	108,3	107,8	108,8	104,0	103,5	104,5	104,4	103,9	104,9
63	Verviers	261.261	€266.083.068,77	€1.018,46	€1.064,73	€1.004,54	97,2	95,9	98,4	95,7	94,4	96,9	95,8	94,7	97,0
64	Waremmes	77.332	€81.284.783,27	€1.051,12	€1.009,67	€1.095,52	100,3	96,2	104,4	104,1	99,8	108,4	104,5	99,3	109,7
71	Hasselt	413.427	€464.329.548,19	€1.123,12	€1.047,43	€1.128,95	107,2	106,4	107,9	107,2	106,5	108,0	107,7	106,8	108,6
72	Maaseik	217.917	€237.753.610,24	€1.091,03	€1.038,91	€1.110,09	104,1	102,6	105,6	105,0	103,5	106,5	105,9	104,1	107,7
73	Tongeren	186.808	€220.661.553,71	€1.181,22	€1.072,14	€1.170,09	112,7	111,0	114,4	110,2	108,5	111,8	111,6	109,6	113,6
81	Arlon	33.174	€34.685.859,73	€1.045,59	€1.138,10	€968,30	99,8	90,1	109,4	91,9	83,0	100,7	92,4	82,0	102,8
82	Bastogne	36.794	€39.885.111,22	€1.084,03	€1.052,64	€1.082,40	103,4	94,7	112,1	103,0	94,3	111,6	103,3	93,6	113,0
83	Marche-en-Famenne	53.331	€57.288.608,31	€1.074,22	€1.043,44	€1.080,65	102,5	96,5	108,5	102,9	96,9	109,0	103,1	96,9	109,3
84	Neufchâteau	55.389	€58.931.883,32	€1.063,96	€1.055,42	€1.059,80	101,5	95,7	107,3	100,8	95,1	106,5	101,1	95,0	107,2
85	Virton	39.329	€39.160.063,02	€995,72	€1.095,30	€954,90	95,0	86,9	103,1	90,9	83,1	98,7	91,1	82,9	99,3
91	Dinant	106.056	€108.675.088,25	€1.024,70	€1.050,18	€1.024,95	97,8	94,8	100,8	97,6	94,6	100,6	97,8	94,6	101,0
92	Namur	304.951	€305.760.253,97	€1.002,65	€1.018,13	€1.033,75	95,7	94,6	96,7	98,5	97,4	99,6	98,6	97,5	99,7
93	Philippeville	65.322	€72.509.662,85	€1.110,03	€1.060,86	€1.097,15	105,9	101,0	110,8	104,6	99,8	109,5	104,7	99,9	109,5
101	Brussel-Bruxelles	1.057.003	€1.003.969.979,10	€949,83	€1.025,97	€987,73	90,6	90,3	90,9	92,6	92,3	92,9	94,2	93,9	94,6
102	Vlaanderen	6.256.661	€6.583.569.985,08	€1.052,25	€1.046,48	€1.058,01	100,4	100,3	100,4	100,6	100,5	100,6	100,9	100,9	101,0
103	Wallonië	3.416.732	€3.658.864.982,08	€1.070,87	€1.057,87	€1.062,37	102,2	102,1	102,3	101,2	101,1	101,3	101,4	101,3	101,5
123	België	10.730.395	€11.246.404.946,26	€1.048,09											

¹ Zie de rubrieken “[Standaardisatiemethoden](#)” en “[Toepassing van de methode over meerdere jaren](#)” voor meer uitleg.

Bijlage – Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief – Longitudinaal rapport 2009-2013

Tabel 4 : Gehospitaliseerde patiënten

Uitgaven voor prestaties verricht in 2013, geboekt na 18 maanden

ID	Arrondissement	Ledental	Totaal	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld	Bruto index			Indirect gestandaardiseerde index			Direct gestandaardiseerde index		
			geobserveerd bedrag	geobserveerd bedrag	verwacht bedrag (ind. st.)	bedrag (dir. st.)	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval			
			mobs_2	avm_2	avatt_2	avdst_2									
11	Antwerpen	996.182	€649.334.671,60	€651,82	€691,14	€654,68	94,1	93,8	94,3	94,3	94,0	94,6	94,5	94,2	94,7
12	Mechelen	329.656	€213.080.221,45	€646,37	€695,62	€647,46	93,3	92,5	94,1	92,9	92,1	93,7	93,4	92,6	94,3
13	Turnhout	429.860	€258.745.377,35	€601,93	€673,59	€624,22	86,9	86,2	87,5	89,4	88,7	90,0	90,1	89,3	90,8
21	Brussel	1.057.003	€728.392.859,88	€689,11	€681,63	€727,32	99,4	99,2	99,7	101,1	100,8	101,4	104,9	104,6	105,3
23	Halle Vilvoorde	592.211	€385.580.017,82	€651,09	€656,35	€690,85	93,9	93,5	94,4	99,2	98,7	99,7	99,7	99,1	100,3
24	Leuven	481.564	€316.198.537,67	€656,61	€678,91	€677,68	94,7	94,2	95,3	96,7	96,2	97,3	97,8	97,1	98,5
25	Nivelles	377.738	€220.941.703,63	€584,91	€640,70	€639,82	84,4	83,7	85,1	91,3	90,5	92,1	92,3	91,4	93,2
31	Brugge	275.346	€220.218.065,57	€799,79	€744,01	€768,67	115,4	114,4	116,4	107,5	106,6	108,4	110,9	109,7	112,1
32	Diksmuide	50.387	€38.564.444,28	€765,37	€719,85	€750,27	110,4	105,2	115,7	106,3	101,3	111,4	108,3	100,7	115,8
33	Ieper	104.723	€75.998.145,00	€725,71	€725,69	€697,37	104,7	102,2	107,2	100,0	97,6	102,4	100,6	97,6	103,7
34	Kortrijk	280.937	€206.191.649,62	€733,94	€711,74	€724,81	105,9	105,0	106,8	103,1	102,2	104,0	104,6	103,5	105,6
35	Oostende	151.550	€137.563.920,65	€907,71	€796,85	€802,01	131,0	129,2	132,7	113,9	112,4	115,4	115,7	114,1	117,4
36	Roeselare	147.259	€124.700.844,10	€846,82	€712,46	€837,99	122,2	120,4	124,0	118,9	117,1	120,6	120,9	118,7	123,1
37	Tielt	90.955	€62.458.535,27	€686,70	€698,99	€705,63	99,1	96,2	102,0	98,2	95,3	101,1	101,8	97,3	106,3
38	Veurne	59.616	€52.019.653,13	€872,58	€831,59	€756,95	125,9	121,5	130,4	104,9	101,2	108,6	109,2	103,9	114,5
41	Aalst	279.056	€187.732.587,72	€672,74	€699,94	€669,85	97,1	96,1	98,0	96,1	95,2	97,1	96,7	95,6	97,7
42	Dendermonde	195.134	€123.138.314,72	€631,04	€685,88	€646,39	91,1	89,7	92,4	92,0	90,6	93,4	93,3	91,7	94,9
43	Eeklo	81.516	€62.560.344,13	€767,46	€718,17	€754,47	110,7	107,5	114,0	106,9	103,7	110,0	108,9	105,0	112,7
44	Gent	531.119	€356.810.364,93	€671,81	€679,53	€688,10	96,9	96,4	97,4	98,9	98,4	99,4	99,3	98,7	99,8
45	Oudenaarde	121.031	€84.668.001,38	€699,56	€697,96	€702,82	100,9	98,7	103,1	100,2	98,1	102,4	101,4	99,0	103,9
46	Sint-Niklaas	240.410	€152.300.145,08	€633,50	€680,39	€645,47	91,4	90,3	92,5	93,1	92,0	94,2	93,1	92,0	94,3
51	Ath	83.971	€59.117.972,68	€704,03	€681,28	€717,10	101,6	98,4	104,7	103,3	100,1	106,6	103,5	100,1	106,8
52	Charleroi	425.082	€338.866.295,29	€797,18	€716,25	€776,39	115,0	114,4	115,7	111,3	110,7	111,9	112,0	111,3	112,7
53	Mons	248.475	€187.970.650,35	€756,50	€714,02	€744,38	109,2	108,1	110,2	105,9	104,9	107,0	107,4	106,3	108,5
54	Mouscron	64.914	€54.407.880,97	€838,15	€722,17	€807,25	120,9	116,8	125,0	116,1	112,1	120,0	116,5	112,4	120,6
55	Soignies	183.161	€133.414.639,90	€728,40	€684,21	€738,86	105,1	103,7	106,6	106,5	105,0	107,9	106,6	105,1	108,1
56	Thuin	148.747	€110.798.023,88	€744,88	€705,87	€733,37	107,5	105,7	109,3	105,5	103,8	107,3	105,8	104,0	107,6
57	Tournai	138.325	€109.692.607,50	€793,01	€707,98	€780,17	114,4	112,5	116,3	112,0	110,1	113,9	112,6	110,6	114,5
61	Huy	109.500	€80.337.991,67	€733,68	€657,69	€775,85	105,9	103,4	108,3	111,6	109,0	114,1	111,9	109,3	114,6
62	Liège	603.885	€460.005.898,20	€761,74	€725,22	€731,33	109,9	109,5	110,4	105,0	104,6	105,5	105,5	105,1	106,0
63	Verviers	261.261	€162.174.635,97	€620,74	€702,19	€614,48	89,6	88,6	90,6	88,4	87,4	89,4	88,7	87,7	89,7
64	Waremmme	77.332	€48.896.949,59	€632,30	€652,33	€673,99	91,2	87,8	94,7	96,9	93,3	100,6	97,3	93,4	101,1
71	Hasselt	413.427	€275.758.507,36	€667,01	€687,28	€672,15	96,2	95,6	96,9	97,1	96,4	97,7	97,0	96,3	97,7
72	Maaseik	217.917	€137.204.479,19	€629,62	€676,94	€646,46	90,8	89,6	92,1	93,0	91,8	94,3	93,3	91,9	94,6
73	Tongeren	186.808	€126.825.491,27	€678,91	€707,01	€661,99	98,0	96,5	99,4	96,0	94,6	97,4	95,5	94,0	97,0
81	Arlon	33.174	€26.174.985,43	€789,03	€774,96	€707,49	113,9	105,8	121,9	101,8	94,7	109,0	102,1	93,5	110,7
82	Bastogne	36.794	€26.689.767,74	€725,39	€694,90	€716,23	104,7	97,5	111,9	104,4	97,2	111,6	103,3	95,4	111,3
83	Marche-en-Famenne	53.331	€37.091.966,95	€695,51	€683,49	€704,72	100,4	95,4	105,3	101,8	96,7	106,8	101,7	96,5	106,9
84	Neufchâteau	55.389	€39.122.765,29	€706,33	€702,33	€700,64	101,9	97,1	106,7	100,6	95,8	105,3	101,1	96,1	106,1
85	Virton	39.329	€29.172.960,65	€741,78	€738,57	€703,30	107,0	100,3	113,8	100,4	94,1	106,8	101,5	94,5	108,4
91	Dinant	106.056	€75.393.690,34	€710,89	€691,03	€714,10	102,6	100,1	105,1	102,9	100,4	105,4	103,0	100,4	105,6
92	Namur	304.951	€210.347.628,55	€689,78	€664,31	€720,87	99,5	98,7	100,4	103,8	102,9	104,7	104,0	103,1	104,9
93	Philippeville	65.322	€49.977.657,15	€765,10	€692,11	€765,62	110,4	106,3	114,5	110,5	106,5	114,6	110,5	106,4	114,6
101	Brussel-Bruxelles	1.057.003	€728.392.859,88	€689,11	€681,63	€727,32	99,4	99,2	99,7	101,1	100,8	101,4	104,9	104,6	105,3
102	Vlaanderen	6.256.661	€4.247.652.319,31	€678,90	€693,55	€680,54	98,0	97,9	98,0	97,9	97,8	97,9	98,2	98,2	98,2
103	Wallonië	3.416.732	€2.460.596.671,75	€720,16	€695,65	€717,85	103,9	103,8	104,0	103,5	103,4	103,6	103,6	103,5	103,7
123	België	10.730.395	€7.436.641.850,94	€693,04											

¹ Zie de rubrieken “[Standaardisatiemethoden](#)” en “[Toepassing van de methode over meerdere jaren](#)” voor meer uitleg.

Bijlage – Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief – Longitudinaal rapport 2009-2013

Tabel 5 : MAF

Uitgaven voor prestaties verricht in 2013, geboek na 18 maanden

ID	Arrondissement	Ledental	Totaal geobserveerd bedrag	Gemiddeld geobserveerd bedrag	Gemiddeld verwacht bedrag (ind. st.)	Gemiddeld bedrag (dir. st.)	Bruto index		Indirect gestandaardiseerde index		Direct gestandaardiseerde index				
			mobs_3	avm_3	avatt_3	avdst_3	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval			
11	Antwerpen	996.182	€28.220.427,16	€28,33	€32,03	€27,16	92,3	91,7	92,8	88,5	87,9	89,0	88,5	87,9	89,0
12	Mechelen	329.656	€9.091.809,40	€27,58	€31,02	€27,54	89,8	88,1	91,6	88,9	87,2	90,6	89,7	87,9	91,5
13	Turnhout	429.860	€11.375.625,83	€26,46	€29,30	€27,92	86,2	84,8	87,5	90,3	88,9	91,8	91,0	89,4	92,5
21	Brussel	1.057.003	€27.645.098,02	€26,15	€27,94	€29,63	85,2	84,6	85,7	93,6	93,0	94,2	96,5	95,8	97,3
23	Halle Vilvoorde	592.211	€15.619.963,72	€26,38	€31,28	€26,26	85,9	84,9	86,9	84,3	83,3	85,3	85,5	84,5	86,6
24	Leuven	481.564	€13.466.150,95	€27,96	€31,40	€28,14	91,1	89,9	92,3	89,0	87,9	90,2	91,7	90,4	92,9
25	Nivelles	377.738	€10.746.942,61	€28,45	€30,49	€28,91	92,7	91,1	94,2	93,3	91,8	94,9	94,2	92,5	95,8
31	Brugge	275.346	€10.293.418,73	€37,38	€35,00	€34,16	121,8	119,6	123,9	106,8	105,0	108,7	111,2	109,1	113,4
32	Diksmuide	50.387	€1.860.890,95	€36,93	€28,84	€39,58	120,3	108,7	131,8	128,1	115,8	140,4	128,9	111,6	146,2
33	Ieper	104.723	€3.664.582,29	€34,99	€29,87	€35,88	114,0	108,4	119,5	117,1	111,4	122,8	116,8	109,8	123,9
34	Kortrijk	280.937	€9.215.137,77	€32,80	€31,15	€32,65	106,8	104,8	108,9	105,3	103,3	107,4	106,3	104,1	108,5
35	Oostende	151.550	€6.371.415,88	€42,04	€37,81	€34,79	136,9	133,1	140,8	111,2	108,1	114,3	113,3	110,0	116,6
36	Roeselare	147.259	€5.542.959,75	€37,64	€30,08	€38,71	122,6	118,6	126,5	125,1	121,1	129,2	126,1	121,2	131,0
37	Tielt	90.955	€2.841.780,30	€31,24	€28,59	€34,33	101,8	95,4	108,2	109,3	102,4	116,2	111,8	102,2	121,4
38	Veurne	59.616	€2.610.694,91	€43,79	€40,58	€34,58	142,6	132,9	152,4	107,9	100,5	115,3	112,6	103,3	121,9
41	Aalst	279.056	€8.104.897,91	€29,04	€31,03	€29,03	94,6	92,5	96,7	93,6	91,5	95,7	94,6	92,4	96,7
42	Dendermonde	195.134	€5.779.347,72	€29,62	€29,91	€30,77	96,5	93,5	99,4	99,0	96,0	102,1	100,2	96,9	103,6
43	Eeklo	81.516	€3.011.972,28	€36,95	€32,08	€36,68	120,3	113,2	127,5	115,2	108,3	122,0	119,5	111,8	127,1
44	Gent	531.119	€15.039.300,44	€28,32	€30,58	€28,61	92,2	91,1	93,3	92,6	91,5	93,7	93,2	92,1	94,3
45	Oudenaarde	121.031	€3.737.382,16	€30,88	€30,82	€31,09	100,6	95,8	105,4	100,2	95,4	105,0	101,3	96,1	106,4
46	Sint-Niklaas	240.410	€7.094.189,99	€29,51	€30,43	€29,81	96,1	93,7	98,5	97,0	94,5	99,4	97,1	94,6	99,6
51	Ath	83.971	€2.711.959,05	€32,30	€29,18	€34,03	105,2	98,3	112,1	110,7	103,4	118,0	110,8	103,2	118,5
52	Charleroi	425.082	€15.017.953,09	€35,33	€30,76	€35,88	115,1	113,7	116,4	114,9	113,5	116,2	116,9	115,4	118,4
53	Mons	248.475	€9.422.189,32	€37,92	€30,41	€38,84	123,5	121,2	125,8	124,7	122,3	127,1	126,5	124,0	129,0
54	Mouscron	64.914	€2.667.656,70	€41,10	€32,50	€38,95	133,8	124,9	142,8	126,5	118,0	134,9	126,9	118,1	135,6
55	Soignies	183.161	€6.221.249,89	€33,97	€29,68	€35,29	110,6	107,4	113,8	114,4	111,2	117,7	114,9	111,6	118,3
56	Thuin	148.747	€5.342.404,77	€35,92	€30,81	€36,01	117,0	113,1	120,9	116,6	112,7	120,5	117,3	113,3	121,3
57	Tournai	138.325	€5.279.637,88	€38,17	€30,98	€38,07	124,3	120,1	128,5	123,2	119,1	127,4	124,0	119,6	128,3
61	Huy	109.500	€3.796.804,14	€34,67	€28,88	€36,98	112,9	107,6	118,2	120,0	114,4	125,7	120,5	114,7	126,2
62	Liège	603.885	€22.545.021,39	€37,33	€32,43	€35,60	121,6	120,6	122,6	115,1	114,2	116,0	115,9	115,0	116,9
63	Verviers	261.261	€7.123.318,95	€27,21	€30,29	€27,82	88,8	86,6	91,0	90,0	87,7	92,3	90,6	88,3	92,9
64	Wareme	77.332	€2.526.604,27	€32,67	€28,81	€34,99	106,4	98,9	113,9	113,4	105,4	121,4	114,0	105,7	122,2
71	Hasselt	413.427	€11.686.996,32	€28,27	€29,45	€29,31	92,1	90,7	93,5	96,0	94,5	97,5	95,5	93,9	97,1
72	Maaseik	217.917	€5.703.994,04	€26,18	€28,79	€27,74	85,3	82,6	87,9	90,9	88,1	93,8	90,3	86,9	93,8
73	Tongeren	186.808	€5.507.517,65	€29,48	€29,77	€30,20	96,0	92,9	99,1	99,0	95,8	102,2	98,4	94,7	102,1
81	Arlon	33.174	€1.167.885,67	€35,21	€41,07	€27,21	114,7	97,1	132,2	85,7	72,6	98,8	88,6	73,2	104,1
82	Bastogne	36.794	€1.281.366,55	€34,83	€29,28	€36,17	113,4	97,6	129,2	118,9	102,4	135,5	117,8	98,8	136,8
83	Marche-en-Famenne	53.331	€1.787.864,83	€33,52	€28,80	€35,82	109,2	98,3	120,1	116,4	104,8	128,0	116,7	104,3	129,0
84	Neufchâteau	55.389	€1.950.541,94	€35,22	€29,88	€36,43	114,7	104,2	125,2	117,8	107,0	128,6	118,7	107,1	130,3
85	Virton	39.329	€1.373.505,14	€34,92	€34,94	€30,92	113,7	99,0	128,5	100,0	87,0	113,0	100,7	87,1	114,3
91	Dinant	106.056	€3.417.604,19	€32,22	€29,96	€33,06	105,0	99,5	110,4	107,6	101,9	113,2	107,7	101,8	113,5
92	Namur	304.951	€9.328.166,17	€30,59	€29,38	€32,06	99,6	97,7	101,5	104,1	102,1	106,1	104,4	102,4	106,4
93	Philippeville	65.322	€2.265.272,82	€34,68	€30,03	€35,61	112,9	104,0	121,9	115,5	106,4	124,6	116,0	106,6	125,3
101	Brussel-Bruxelles	1.057.003	€27.645.098,02	€26,15	€27,94	€29,63	85,2	84,6	85,7	93,6	93,0	94,2	96,5	95,8	97,3
102	Vlaanderen	6.256.661	€185.840.456,15	€29,70	€31,15	€29,43	96,7	96,6	96,8	95,3	95,2	95,4	95,9	95,8	96,0
103	Wallonië	3.416.732	€115.973.949,37	€33,94	€30,73	€33,98	110,6	110,4	110,7	110,4	110,3	110,6	110,7	110,5	110,8
123	België	10.730.395	€329.459.503,54	€30,70											

¹ Zie de rubrieken “[Standaardisatiemethoden](#)” en “[Toepassing van de methode over meerdere jaren](#)” voor meer uitleg.

Bijlage – Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief – Longitudinaal rapport 2009-2013

Tabel 6 : Psychiatrische instellingen

Uitgaven voor prestaties verricht in 2013, geboek na 18 maanden

ID	Arrondissement	Ledental	Totaal geobserveerd bedrag	Gemiddeld geobserveerd bedrag	Gemiddeld verwacht bedrag (ind. st.)	Gemiddeld bedrag (dir. st.)	Bruto index		Indirect gestandaardiseerde index		Direct gestandaardiseerde index				
			mobs_4	avm_4	avatt_4	avdst_4	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval			
11	Antwerpen	996.182	€101.797.052,87	€102,19	€91,87	€104,91	110,0	109,2	110,8	111,2	110,5	112,0	112,9	112,1	113,8
12	Mechelen	329.656	€30.263.776,85	€91,80	€78,08	€113,28	98,8	96,5	101,1	117,6	114,8	120,3	121,9	119,0	124,9
13	Turnhout	429.860	€34.751.312,81	€80,84	€74,28	€103,88	87,0	85,2	88,8	108,8	106,6	111,1	111,8	109,3	114,3
21	Brussel	1.057.003	€73.404.754,87	€69,45	€138,93	€48,75	74,7	74,0	75,5	50,0	49,5	50,5	52,5	51,8	53,2
23	Halle Vilvoorde	592.211	€30.915.052,59	€52,20	€65,47	€73,71	56,2	54,9	57,5	79,7	77,9	81,6	79,3	76,9	81,7
24	Leuven	481.564	€72.642.824,94	€150,85	€70,37	€207,99	162,4	160,8	163,9	214,4	212,3	216,4	223,9	221,3	226,4
25	Nivelles	377.738	€18.961.863,44	€50,20	€71,24	€65,87	54,0	52,0	56,0	70,5	67,8	73,1	70,9	67,8	74,0
31	Brugge	275.346	€52.923.835,41	€192,21	€73,40	€281,36	206,9	204,1	209,6	261,9	258,4	265,4	302,8	298,7	307,0
32	Diksmuide	50.387	€2.643.237,80	€52,46	€74,89	€73,31	56,5	41,4	71,6	70,0	51,3	88,8	78,9	54,6	103,2
33	Ieper	104.723	€16.817.581,25	€160,59	€80,48	€197,34	172,8	165,6	180,1	199,5	191,1	207,9	212,4	203,2	221,6
34	Kortrijk	280.937	€27.552.078,39	€98,07	€77,51	€122,43	105,6	102,8	108,3	126,5	123,3	129,8	131,8	128,3	135,3
35	Oostende	151.550	€10.728.488,02	€70,79	€92,07	€74,41	76,2	71,2	81,2	76,9	71,8	82,0	80,1	75,1	85,1
36	Roeselare	147.259	€12.422.819,94	€84,36	€74,95	€108,89	90,8	85,6	96,0	112,6	106,1	119,0	117,2	109,7	124,7
37	Tielt	90.955	€6.264.533,31	€68,88	€67,03	€100,35	74,1	65,8	82,5	102,8	91,2	114,3	108,0	91,6	124,4
38	Veurne	59.616	€3.885.429,33	€65,17	€80,48	€86,56	70,1	57,4	82,9	81,0	66,2	95,7	93,2	76,0	110,3
41	Aalst	279.056	€22.863.649,51	€81,93	€78,40	€99,65	88,2	85,5	90,9	104,5	101,3	107,7	107,3	103,8	110,7
42	Dendermonde	195.134	€13.132.602,05	€67,30	€74,43	€89,18	72,4	68,5	76,3	90,4	85,6	95,3	96,0	90,4	101,5
43	Eeklo	81.516	€22.761.213,25	€279,22	€76,59	€370,61	300,5	291,2	309,9	364,6	353,2	375,9	398,9	386,4	411,4
44	Gent	531.119	€74.264.773,97	€139,83	€79,52	€168,16	150,5	149,1	151,9	175,8	174,2	177,5	181,0	179,2	182,8
45	Oudenaarde	121.031	€8.113.101,74	€67,03	€75,27	€83,08	72,1	65,9	78,4	89,1	81,3	96,8	89,4	80,9	98,0
46	Sint-Niklaas	240.410	€30.068.867,91	€125,07	€79,34	€148,37	134,6	131,5	137,8	157,6	153,9	161,4	159,7	155,8	163,6
51	Ath	83.971	€4.529.826,26	€53,95	€90,99	€56,23	58,1	49,0	67,1	59,3	50,0	68,5	60,5	51,2	69,9
52	Charleroi	425.082	€24.952.855,07	€58,70	€128,42	€42,88	63,2	61,4	65,0	45,7	44,4	47,0	46,2	44,7	47,6
53	Mons	248.475	€23.168.376,50	€93,24	€123,84	€69,98	100,4	97,3	103,4	75,3	73,0	77,6	75,3	72,9	77,8
54	Mouscron	64.914	€3.067.277,54	€47,25	€102,55	€44,42	50,9	39,1	62,6	46,1	35,5	56,7	47,8	37,6	58,0
55	Soignies	183.161	€9.993.859,37	€54,56	€99,98	€50,64	58,7	54,6	62,9	54,6	50,7	58,4	54,5	50,7	58,3
56	Thuin	148.747	€5.394.277,24	€36,26	€101,91	€33,03	39,0	33,9	44,1	35,6	30,9	40,3	35,6	31,0	40,1
57	Tournai	138.325	€21.374.008,62	€154,52	€102,37	€139,12	166,3	160,8	171,8	150,9	146,0	155,9	149,7	144,9	154,6
61	Huy	109.500	€5.180.450,30	€47,31	€90,44	€48,85	50,9	44,0	57,9	52,3	45,2	59,4	52,6	45,1	60,0
62	Liège	603.885	€52.683.950,26	€87,24	€122,38	€66,55	93,9	92,6	95,2	71,3	70,3	72,2	71,6	70,6	72,7
63	Verviers	261.261	€22.797.266,71	€87,26	€105,35	€76,66	93,9	91,0	96,8	82,8	80,3	85,4	82,5	80,0	85,1
64	Waremmé	77.332	€3.336.865,15	€43,15	€80,31	€51,91	46,4	36,6	56,3	53,7	42,3	65,1	55,9	43,6	68,2
71	Hasselt	413.427	€46.158.506,96	€111,65	€84,29	€125,51	120,2	118,3	122,0	132,5	130,4	134,5	135,1	133,0	137,2
72	Maaseik	217.917	€11.942.413,30	€54,80	€81,05	€63,52	59,0	55,5	62,5	67,6	63,6	71,6	68,4	64,1	72,6
73	Tongeren	186.808	€32.815.852,43	€175,67	€86,99	€192,32	189,1	185,0	193,1	201,9	197,6	206,3	207,0	202,6	211,4
81	Arlon	33.174	€2.599.200,40	€78,35	€94,24	€81,78	84,3	61,4	107,3	83,1	60,5	105,8	88,0	61,5	114,5
82	Bastogne	36.794	€1.745.547,66	€47,44	€89,66	€51,34	51,1	30,4	71,7	52,9	31,5	74,3	55,3	33,8	76,7
83	Marche-en-Famenne	53.331	€2.487.237,03	€46,64	€94,75	€47,02	50,2	35,9	64,5	49,2	35,2	63,2	50,6	36,9	64,4
84	Neufchâteau	55.389	€5.952.811,56	€107,47	€91,43	€110,51	115,7	101,9	129,4	117,5	103,6	131,5	118,9	105,2	132,7
85	Virton	39.329	€2.251.538,33	€57,25	€88,99	€61,64	61,6	42,3	81,0	64,3	44,1	84,5	66,3	45,6	87,1
91	Dinant	106.056	€6.040.331,71	€56,95	€94,32	€57,93	61,3	54,1	68,5	60,4	53,3	67,5	62,4	55,5	69,2
92	Namur	304.951	€39.007.884,83	€127,92	€92,11	€129,97	137,7	135,2	140,2	138,9	136,4	141,4	139,9	137,3	142,5
93	Philippeville	65.322	€2.291.307,76	€35,08	€99,39	€33,18	37,8	26,1	49,4	35,3	24,4	46,2	35,7	25,1	46,3
101	Brussel-Bruxelles	1.057.003	€73.404.754,87	€69,45	€138,93	€48,75	74,7	74,0	75,5	50,0	49,5	50,5	52,5	51,8	53,2
102	Vlaanderen	6.256.661	€665.729.004,64	€106,40	€78,91	€128,22	114,5	114,4	114,6	134,8	134,7	135,0	138,0	137,9	138,2
103	Wallonië	3.416.732	€257.816.735,73	€75,46	€104,30	€66,97	81,2	81,0	81,4	72,3	72,1	72,5	72,1	71,9	72,3
123	België	10.730.395	€996.950.495,25	€92,91											

¹ Zie de rubrieken “[Standaardisatiemethoden](#)” en “[Toepassing van de methode over meerdere jaren](#)” voor meer uitleg.

Bijlage – Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief – Longitudinaal rapport 2009-2013

Tabel 7 : Rust- en verzorgingstehuizen en dagverzorgingscentra

Uitgaven voor prestaties verricht in 2013, geboekt na 18 maanden

ID	Arrondissement	Ledental	Totaal	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld	Bruto index			Indirect gestandaardiseerde index			Direct gestandaardiseerde index		
			geobserveerd bedrag	geobserveerd bedrag	verwacht bedrag (ind. st.)	bedrag (dir. st.)	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	
			mobs_5	avm_5	avatt_5	avdst_5									
11	Antwerpen	996.182	€212.255.563,91	€213,07	€211,61	€222,68	97,4	96,6	98,3	100,7	99,8	101,6	101,8	100,9	102,8
12	Mechelen	329.656	€73.172.878,17	€221,97	€230,09	€210,60	101,5	98,9	104,1	96,5	94,0	98,9	96,3	93,8	98,8
13	Turnhout	429.860	€83.301.978,57	€193,79	€197,66	€214,05	88,6	86,6	90,6	98,0	95,8	100,2	97,9	95,5	100,3
21	Brussel	1.057.003	€203.899.410,74	€192,90	€192,77	€218,38	88,2	87,4	89,0	100,1	99,2	101,0	99,9	98,5	101,2
23	Halle Vilvoorde	592.211	€117.791.093,52	€198,90	€200,64	€217,08	91,0	89,5	92,4	99,1	97,6	100,7	99,3	97,6	101,0
24	Leuven	481.564	€107.828.328,96	€223,91	€220,55	€223,63	102,4	100,6	104,2	101,5	99,8	103,3	102,3	100,4	104,1
25	Nivelles	377.738	€68.097.801,28	€180,28	€185,96	€205,07	82,5	80,2	84,7	96,9	94,3	99,6	93,8	90,6	96,9
31	Brugge	275.346	€73.133.986,16	€265,61	€266,76	€217,31	121,5	118,4	124,6	99,6	97,0	102,1	99,4	96,7	102,0
32	Diksmuide	50.387	€15.824.690,24	€314,07	€282,28	€242,08	143,6	126,7	160,6	111,3	98,1	124,4	110,7	87,9	133,5
33	Ieper	104.723	€32.769.583,21	€312,92	€279,67	€243,24	143,1	134,9	151,3	111,9	105,5	118,3	111,2	102,2	120,3
34	Kortrijk	280.937	€86.023.853,19	€306,20	€255,53	€258,11	140,0	137,0	143,1	119,8	117,2	122,4	118,0	115,1	121,0
35	Oostende	151.550	€37.075.653,26	€244,64	€289,16	€184,65	111,9	106,2	117,5	84,6	80,3	88,9	84,5	80,1	88,8
36	Roeselare	147.259	€42.937.588,97	€291,58	€262,49	€231,20	133,4	127,5	139,2	111,1	106,2	115,9	105,7	99,1	112,4
37	Tielt	90.955	€23.412.689,85	€257,41	€266,99	€208,28	117,7	108,3	127,1	96,4	88,7	104,1	95,3	82,7	107,8
38	Veurne	59.616	€18.239.940,19	€305,96	€310,60	€211,00	139,9	125,6	154,3	98,5	88,4	108,6	96,5	85,7	107,3
41	Aalst	279.056	€68.615.889,99	€245,89	€236,52	€225,37	112,5	109,4	115,5	104,0	101,1	106,8	103,1	100,1	106,1
42	Dendermonde	195.134	€47.442.199,40	€243,13	€220,12	€239,97	111,2	106,8	115,6	110,5	106,1	114,8	109,8	105,1	114,4
43	Eeklo	81.516	€22.279.261,19	€273,31	€248,38	€241,75	125,0	114,5	135,5	110,0	100,8	119,3	110,6	100,2	120,9
44	Gent	531.119	€127.339.460,70	€239,76	€218,20	€239,70	109,7	108,0	111,3	109,9	108,3	111,5	109,6	108,0	111,3
45	Oudenaarde	121.031	€33.552.739,51	€277,23	€255,43	€235,95	126,8	119,7	133,9	108,5	102,5	114,6	107,9	101,3	114,6
46	Sint-Niklaas	240.410	€48.605.363,51	€202,18	€205,67	€215,91	92,5	88,9	96,0	98,3	94,5	102,1	98,7	94,9	102,6
51	Ath	83.971	€17.174.295,59	€204,53	€224,60	€202,18	93,5	83,4	103,7	91,1	81,1	101,0	92,5	82,1	102,8
52	Charleroi	425.082	€85.489.428,31	€201,11	€215,77	€202,86	92,0	90,0	94,0	93,2	91,2	95,2	92,8	90,2	95,3
53	Mons	248.475	€63.083.770,01	€253,88	€226,72	€245,47	116,1	112,7	119,6	112,0	108,7	115,3	112,3	108,7	115,9
54	Mouscron	64.914	€19.056.323,97	€293,56	€251,92	€256,77	134,3	121,1	147,4	116,5	105,1	128,0	117,4	105,7	129,2
55	Soignies	183.161	€35.541.193,69	€194,04	€213,98	€198,25	88,7	84,1	93,4	90,7	85,9	95,5	90,7	85,7	95,6
56	Thuin	148.747	€33.929.269,59	€228,10	€227,28	€219,89	104,3	98,6	110,1	100,4	94,8	105,9	100,6	95,0	106,2
57	Tournai	138.325	€37.144.093,82	€268,53	€245,37	€241,60	122,8	116,6	129,0	109,4	103,9	114,9	110,5	104,8	116,2
61	Huy	109.500	€28.166.055,67	€257,22	€189,84	€292,32	117,6	109,8	125,5	135,5	126,5	144,5	133,7	124,4	142,9
62	Liège	603.885	€131.796.709,58	€218,25	€221,18	€214,34	99,8	98,4	101,2	98,7	97,3	100,1	98,0	96,4	99,7
63	Verviers	261.261	€59.518.978,58	€227,81	€218,21	€227,65	104,2	100,9	107,5	104,4	101,1	107,7	104,1	100,8	107,4
64	Waremmme	77.332	€12.974.230,84	€167,77	€193,00	€190,48	76,7	65,7	87,8	86,9	74,4	99,5	87,1	74,3	99,9
71	Hasselt	413.427	€73.537.506,21	€177,87	€208,51	€186,56	81,4	79,3	83,4	85,3	83,1	87,5	85,3	82,9	87,8
72	Maaseik	217.917	€33.913.834,83	€155,63	€191,82	€177,55	71,2	67,3	75,1	81,1	76,7	85,6	81,2	75,4	87,0
73	Tongeren	186.808	€36.595.602,92	€195,90	€223,81	€192,12	89,6	85,0	94,2	87,5	83,1	92,0	87,9	82,4	93,3
81	Arlon	33.174	€7.504.119,10	€226,21	€265,95	€175,49	103,5	77,7	129,2	85,1	63,9	106,3	80,3	50,6	110,0
82	Bastogne	36.794	€7.124.708,69	€193,64	€223,10	€196,85	88,6	65,3	111,8	86,8	64,0	109,6	90,0	63,1	117,0
83	Marche-en-Famenne	53.331	€9.736.936,67	€182,58	€215,59	€185,00	83,5	67,5	99,5	84,7	68,4	100,9	84,6	67,6	101,6
84	Neufchâteau	55.389	€10.693.428,77	€193,06	€241,80	€183,21	88,3	72,9	103,7	79,8	65,9	93,8	83,8	68,6	98,9
85	Virton	39.329	€8.921.588,27	€226,85	€266,31	€185,51	103,7	82,0	125,5	85,2	67,3	103,0	84,8	66,1	103,6
91	Dinant	106.056	€18.820.728,25	€177,46	€217,99	€178,62	81,2	73,1	89,2	81,4	73,3	89,5	81,7	73,4	89,9
92	Namur	304.951	€60.968.735,99	€199,93	€199,63	€216,79	91,4	88,6	94,2	100,1	97,1	103,2	99,1	95,9	102,4
93	Philippeville	65.322	€10.903.368,38	€166,92	€204,67	€179,33	76,3	63,2	89,4	81,6	67,6	95,5	82,0	67,8	96,2
101	Brussel-Bruxelles	1.057.003	€203.899.410,74	€192,90	€192,77	€218,38	88,2	87,4	89,0	100,1	99,2	101,0	99,9	98,5	101,2
102	Vlaanderen	6.256.661	€1.415.649.686,46	€226,26	€224,71	€219,32	103,5	103,3	103,6	100,7	100,6	100,8	100,3	100,2	100,4
103	Wallonië	3.416.732	€726.645.765,05	€212,67	€215,56	€214,24	97,3	97,0	97,5	98,7	98,4	98,9	98,0	97,7	98,2
123	België	10.730.395	€2.346.194.862,25	€218,65											

¹ Zie de rubrieken “[Standaardisatiemethoden](#)” en “[Toepassing van de methode over meerdere jaren](#)” voor meer uitleg.

Bijlage – Medisch verbruik vanuit geografisch perspectief – Longitudinaal rapport 2009-2013

Tabel 8 : Lange termijn-, chronische zorg en revalidatie

Uitgaven voor prestaties verricht in 2013, geboekt na 18 maanden

ID	Arrondissement	Ledental	Totaal	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld	Bruto index			Indirect gestandaardiseerde index			Direct gestandaardiseerde index		
			geobserveerd bedrag	geobserveerd bedrag	verwacht bedrag (ind. st.)	bedrag (dir. st.)	Waarde	Betrouwbaarheidsinterval		Waarde	Betrouwbaarheidsinterval		Waarde	Betrouwbaarheidsinterval	
			mobs_6	avm_6	avatt_6	avdst_6									
11	Antwerpen	996.182	€186.562.552,80	€187,28	€225,33	€192,67	80,9	80,3	81,5	83,1	82,5	83,8	83,2	82,6	83,9
12	Mechelen	329.656	€61.421.129,62	€186,32	€229,25	€188,83	80,5	78,6	82,4	81,3	79,4	83,2	81,6	79,3	83,8
13	Turnhout	429.860	€86.730.912,06	€201,77	€211,63	€227,92	87,2	85,7	88,6	95,3	93,8	96,9	98,5	96,2	100,7
21	Brussel	1.057.003	€208.317.554,72	€197,08	€239,85	€196,36	85,1	84,6	85,7	82,2	81,6	82,7	84,8	84,1	85,6
23	Halle Vilvoorde	592.211	€110.490.459,23	€186,57	€202,81	€220,85	80,6	79,6	81,7	92,0	90,8	93,2	95,4	93,8	97,0
24	Leuven	481.564	€96.159.625,59	€199,68	€215,06	€222,38	86,3	85,0	87,6	92,9	91,5	94,2	96,1	94,0	98,1
25	Nivelles	377.738	€62.021.858,96	€164,19	€195,18	€202,13	70,9	69,3	72,6	84,1	82,2	86,1	87,3	84,8	89,8
31	Brugge	275.346	€75.848.509,80	€275,47	€250,93	€273,86	119,0	116,7	121,3	109,8	107,7	111,9	118,3	114,3	122,4
32	Diksmuide	50.387	€16.746.646,93	€332,36	€263,41	€312,06	143,6	131,2	156,0	126,2	115,3	137,1	134,8	112,4	157,3
33	Ieper	104.723	€34.413.241,95	€328,61	€264,70	€287,23	142,0	136,0	147,9	124,1	118,9	129,4	124,1	115,6	132,6
34	Kortrijk	280.937	€75.239.239,11	€267,82	€244,21	€258,77	115,7	113,5	117,9	109,7	107,6	111,8	111,8	109,0	114,6
35	Oostende	151.550	€43.168.582,22	€284,85	€279,60	€246,20	123,1	119,0	127,2	101,9	98,5	105,3	106,4	101,9	110,8
36	Roeselare	147.259	€44.177.000,76	€300,00	€249,65	€289,43	129,6	125,4	133,8	120,2	116,2	124,1	125,0	118,7	131,4
37	Tielt	90.955	€21.199.269,35	€233,07	€248,12	€227,30	100,7	93,8	107,6	93,9	87,5	100,3	98,2	84,4	112,0
38	Veurne	59.616	€20.254.172,87	€339,74	€291,95	€279,01	146,8	136,3	157,2	116,4	108,1	124,7	120,5	103,6	137,5
41	Aalst	279.056	€71.978.496,28	€257,94	€232,56	€260,47	111,4	109,2	113,7	110,9	108,7	113,1	112,5	109,7	115,4
42	Dendermonde	195.134	€45.239.359,51	€231,84	€224,37	€245,68	100,2	97,0	103,4	103,3	100,0	106,6	106,1	101,5	110,8
43	Eeklo	81.516	€21.667.610,40	€265,81	€244,05	€269,10	114,8	107,2	122,5	108,9	101,7	116,2	116,3	104,9	127,7
44	Gent	531.119	€119.540.794,66	€225,07	€220,68	€240,82	97,2	96,1	98,4	102,0	100,8	103,2	104,0	102,6	105,5
45	Oudenaarde	121.031	€33.591.365,25	€277,54	€239,39	€274,12	119,9	114,8	125,1	115,9	111,0	120,9	118,4	111,8	125,1
46	Sint-Niklaas	240.410	€51.984.332,72	€216,23	€219,62	€228,88	93,4	90,8	96,0	98,5	95,7	101,2	98,9	95,8	102,0
51	Ath	83.971	€22.256.660,78	€265,05	€232,64	€262,06	114,5	107,1	121,9	113,9	106,5	121,3	113,2	105,1	121,3
52	Charleroi	425.082	€127.438.421,56	€299,80	€252,19	€284,14	129,5	128,1	131,0	118,9	117,5	120,2	122,8	121,2	124,3
53	Mons	248.475	€78.107.906,09	€314,35	€252,17	€300,06	135,8	133,3	138,3	124,7	122,4	127,0	129,6	127,2	132,0
54	Mouscron	64.914	€16.979.084,22	€261,56	€255,57	€238,28	113,0	103,4	122,6	102,3	93,6	111,0	102,9	94,1	111,8
55	Soignies	183.161	€48.982.917,81	€267,43	€231,11	€270,85	115,5	112,1	118,9	115,7	112,3	119,1	117,0	113,5	120,5
56	Thuin	148.747	€45.292.203,92	€304,49	€242,52	€293,38	131,6	127,4	135,7	125,6	121,6	129,6	126,8	122,6	130,9
57	Tournai	138.325	€46.414.065,80	€335,54	€249,22	€314,31	145,0	140,5	149,5	134,6	130,4	138,8	135,8	131,4	140,2
61	Huy	109.500	€21.964.266,58	€200,59	€212,18	€218,85	86,7	81,0	92,4	94,5	88,3	100,7	94,6	88,2	101,0
62	Liège	603.885	€141.016.566,63	€233,52	€250,66	€216,00	100,9	99,9	101,9	93,2	92,2	94,1	93,3	92,3	94,4
63	Verviers	261.261	€41.094.688,62	€157,29	€243,12	€149,66	68,0	65,6	70,3	64,7	62,4	67,0	64,7	62,5	66,9
64	Wareme	77.332	€15.934.804,88	€206,06	€208,57	€231,32	89,0	81,0	97,1	98,8	89,8	107,7	99,9	89,5	110,4
71	Hasselt	413.427	€122.922.368,03	€297,33	€223,39	€310,71	128,5	126,9	130,0	133,1	131,5	134,7	134,2	132,4	136,1
72	Maaseik	217.917	€58.756.275,08	€269,63	€216,01	€295,40	116,5	113,6	119,4	124,8	121,8	127,9	127,6	123,8	131,4
73	Tongeren	186.808	€61.934.622,45	€331,54	€237,07	€322,93	143,2	139,9	146,6	139,9	136,6	143,1	139,5	135,3	143,7
81	Arlon	33.174	€5.912.354,52	€178,23	€258,24	€160,34	77,0	58,2	95,8	69,0	52,2	85,9	69,3	47,1	91,5
82	Bastogne	36.794	€6.372.275,59	€173,19	€242,04	€168,61	74,8	57,9	91,8	71,6	55,3	87,8	72,8	54,0	91,7
83	Marche-en-Famenne	53.331	€10.992.118,07	€206,11	€233,64	€204,87	89,1	77,4	100,7	88,2	76,6	99,8	88,5	76,4	100,6
84	Neufchâteau	55.389	€13.793.896,83	€249,04	€246,21	€237,50	107,6	96,3	118,9	101,1	90,6	111,7	102,6	90,9	114,3
85	Virton	39.329	€8.036.403,01	€204,34	€255,07	€185,56	88,3	72,4	104,1	80,1	65,7	94,5	80,2	63,5	96,9
91	Dinant	106.056	€23.695.981,95	€223,43	€234,49	€220,30	96,5	90,7	102,4	95,3	89,5	101,1	95,2	88,9	101,4
92	Namur	304.951	€60.714.157,92	€199,09	€216,11	€213,38	86,0	84,0	88,1	92,1	89,9	94,3	92,2	89,9	94,5
93	Philippeville	65.322	€18.262.071,19	€279,57	€231,81	€281,49	120,8	111,2	130,3	120,6	111,1	130,1	121,6	111,8	131,4
101	Brussel-Bruxelles	1.057.003	€208.317.554,72	€197,08	€239,85	€196,36	85,1	84,6	85,7	82,2	81,6	82,7	84,8	84,1	85,6
102	Vlaanderen	6.256.661	€1.460.026.566,66	€233,36	€227,56	€239,62	100,8	100,7	100,9	102,5	102,4	102,6	103,5	103,4	103,6
103	Wallonië	3.416.732	€815.282.704,90	€238,61	€236,00	€234,72	103,1	102,9	103,3	101,1	100,9	101,3	101,4	101,2	101,6
123	België	10.730.395	€2.483.626.826,28	€231,46											

¹ Zie de rubrieken “[Standaardisatiemethoden](#)” en “[Toepassing van de methode over meerdere jaren](#)” voor meer uitleg.